ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра обліку і оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти
магістр

на тему: «Особливості складання фінансової звітності та аналіз фінансового стану комунальних підприємств»

Виконав: здобувач вищої освіти
за освітньо-професійною програмою
Облік і оподаткування
другого (магістерського) рівня вищої освіти
спеціальності 071 Облік і оподаткування
групи 1
Тищенко
Керівник: Дугар Т.Є.
Рецензент: Димко Ю.В.

Полтава 2025 року

ЗМІСТ ст.

ВСТУП 5

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СТАТУСІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ 8

1.1. Теоретичні основи складання фінансової звітності малих підприємств 8

1.2. Стан дослідженості проблеми фінансової звітності комунальних підприємств зі статусом малих та наукові напрями її вирішення 20

РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА - СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА 30

2.1. Організаційно-правові засади діяльності та облікова політика підприємства 30

2.2. Підготовка облікових даних до складання фінансової звітності комунального підприємства - суб'єкта малого підприємництва 32

2.3. Особливості та порядок складання фінансової звітності комунального підприємства малого бізнесу 36

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА 51

3.1. Фінансово-економічний стан досліджуваного комунального підприємства 51

3.2. Оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства 58

3.3. Аналіз доходів, витрат, фінансових результатів та шляхи підвищення Установаивності діяльності суб'єктів малого підприємництва 63

ВИСНОВКИ 71

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 76

ДОДАТКИ 84

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні більшість вітчизняних комунальних підприємств, що функціонують в галузі житлово-комунального господарства, мають низку специфічних особливостей у фінансовій і обліковій діяльності. Основним завданням таких підприємств є забезпечення якісного надання послуг споживачам комунального сектора.

Часто підприємства цієї галузі здебільшого стикаються зі збитковістю. Особливістю комунальних підприємств є їхній фокус на обслуговуванні масштабних об’єктів, таких як житлові будинки, системи тепло-, газо-, водопостачання і водовідведення, повноцінне обслуговування цих інфраструктурних елементів вимагає значних капіталовкладень.

При цьому держава додаткового здійснює регулювання вартості їхніх послуг шляхом затвердження тарифів і встановлення межі рентабельності. Характерною проблемою галузі є високий рівень заборгованості як з боку населення, так і державного бюджету. Отже, це актуалізує підвищення рівня інформаційного забезпечення системи управління комунальними підприємствами через поліпшення саме рівня обліку. Бухгалтер тут також зустрічається з ускладненими і нетиповими обліковими об’єктами: дотації, субсидії, компенсації пільг для окремих категорій громадян, субвенції, вкладення в капітальні проекти. Методика та організація обліку таких об’єктів у комунальних підприємствах потребує подальшого розкриття та висвітлення.

Складання звітності комунальних підприємств у статусі суб’єктів малого бізнесу є завершальним етапом облікового циклу та джерелом прийняття подальших рішень як на зовнішньому так і на внутрішньому рівнях зацікавленими користувачами.

Зважаючи на значну кількість наукових досліджень, присвячених питанням створення та облікового супроводу діяльності малих підприємств, слід зазначити, що окремі аспекти теорії та практики бухгалтерського обліку, аудиту й аналізу суб’єктів малого бізнесу все ще потребують подальших

напрацювань для їх вдосконалення.

Дослідження змісту і структури фінансової звітності таких суб'єктів демонструють необхідність вирішення низки проблем, зокрема щодо недоліків методичних підходів до формування окремих показників, їхньої недостатньої узгодженості та обмеженого аналітичного потенціалу. Це значно ускладнює процес ухвалення управлінських рішень як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів.

Мета і завдання дослідження. Метою написання кваліфікаційної роботи є вивчення, обґрунтування теоретичних і методичних положень удосконалення складання фінансової звітності комунальних підприємств, що перебувають у статусі суб'єктів малого бізнесу, розробка на їх основі практичних рекомендацій спрямованих на поліпшення аналітичних показників фінансового стану.

Комплексні завдання виконання кваліфікаційної роботи полягають у: узагальненні особливостей побудови облікової системи комунальних підприємств, вивченні теоретичних основ та нормативно-інформаційного забезпечення складання звітності комунальних підприємств у статусі малих;; аналізу фінансово-економічної діяльності підприємства; вивченні порядку формування звітності у досліджуваному суб'єкті; підготовці облікових даних, складання активу та пасиву балансу (Звіту про майновий стан) та дохідної і витратної частини Звіту про фінансові результати; вивченні методики проведення аналізу фінансового стану у комунальному підприємстві, що досліджувалося, за показниками й статтями скороченої звітності.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є методика складання та аналіз фінансової звітності комунального підприємства «Установа». Предметом дослідження є сукупність теоретичних та практичних питань, пов'язаних з особливостями, методикою складання й подання та аналізом фінансової звітності комунальних підприємств, які функціонують у статусі суб'єктів малого підприємництва.

Наукова новизна одержаних результатів:

- запропоновано робочі документи для бухгалтера, що полегшать ідентифікацію робіт комунальних підприємств на прибудинкових територіях для їх вірного віднесення у Балансі до видів ремонтів;

- обґрунтовано використання для внутрішніх потреб форм поквартальних шахових балансів, що прискорять й спростять інформаційне навантаження при складанні річного балансу;

- обґрунтовано важливість формування і подання та конкретний комплект нефінансової звітності, яка теж має серйозний аналітичний ф іміджевий потенціал;

- узагальнено чинники та факти інформаційного згортання показників звітності малих підприємств, що негативно впливають на її аналітичний потенціал, а, значить, потребують коригування.

Практичне значення одержаних результатів. Застосування на практиці запропонованих автором рекомендацій сприятиме вдосконаленню організаційно-методичного забезпечення бухгалтерського обліку і формування масиву показників звітності УСТАНОВА.

Апробації. Основні результати дослідження, що викладені в кваліфікаційній роботі, пройшли апробацію шляхом обговорення і отримали позитивну оцінку науковців на двох конференціях.

Публікації: Основні результати кваліфікаційного дослідження, що ілюструють його новизну опубліковані у двох наукових публікаціях (тези участі у конференціях за результатами практик та за підсумками наукової роботи здобувачів ступеня магістра) загальним обсягом 0,352 др. арк.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СТАТУСІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО БІЗНЕСУ

1.1. Теоретичні основи складання фінансової звітності малих підприємств

Аналіз стану економіки та обліку комунальних підприємств Полтавської області вказує на їх незначну питому в загальній структурі суб'єктів підприємницької діяльності, проблемою таких підприємств на практиці є низька Установаивність використання основних засобів та на фоні цього значна собівартість надання комунальних послуг. Однак, згадані комунальні підприємства повинні розвивати інфраструктуру міст та територіальних спільнот й громад. У сучасності ці завдання вимагають відповідності світовим тенденціям перманентного розвитку та застосовувати новітні технології, практикуючи надання широкого спектру комунальних послуг [73].

Для досягнення цих основних цілей своєї статутної діяльності має бути належне інформаційне забезпечення, що генерується системою фінансового обліку. Фінансова звітність – кінцевий уречевлений результат облікового процесу, основний інформаційний продукт, що споживають і потенційні інвестори, і банківські та контролюючі установи і власники для прийняття стратегічних рішень з розвитку.

Звітність як поняття охоплює кілька ключових аспектів. Економічний аспект відображає показники, які виникають внаслідок діяльності підприємства, враховуючи дію економічних законів на всіх етапах кругообороту економічних ресурсів.

Правовий аспект полягає у відображенні показників, пов'язаних із правовими взаємовідносинами підприємства в межах державного регулювання бізнесу. Головна функція звітності — представлення ресурсного потенціалу,

прав та зобов’язань компанії.

У сучасних ринкових умовах звітність має важливе значення як джерело інформації про фінансово-господарські результати діяльності підприємств. Завдяки визначеній структурі показників топ-менеджмент отримує аналітичні дані для планування перспективного розвитку.

Серед науковців і практиків існують різні точки зору на природу і сутність фінансової звітності. Л. К. Сук визначає її як систему узагальнених показників, що відображають результати фінансово-господарської діяльності за певний період (місяць, квартал, рік) [65].

Д. В. Долбнєва трактує фінансову звітність як форму бухгалтерської звітності, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати роботи й рух коштів підприємства [15].

С. Філіпова акцентує увагу на ролі фінансової звітності в забезпеченні користувачів об'єктивною, повною й неупередженою інформацією для ухвалення рішень [70].

Д. О. Калітенко пропонує розглядати її як сукупність форм звітності на основі фінансового обліку із метою надання узагальнених даних для прийняття управлінських рішень. На думку автора, це визначення є вдалим і ґрунтовним. Різноманітність підходів до трактування фінансової звітності спонукає дослідників звертатися до законодавчих баз [23].

Згідно із Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», фінансова звітність є бухгалтерською формою звітності, що включає інформацію про фінансове становище, результати роботи й рух грошових коштів компанії за відповідний період [50].

У Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 також зазначено подібне визначення, що підтверджує універсальність її розуміння [42].

Науковий аналіз звітності як складової обліково-економічного процесу дозволяє позиціонувати її в системі методів бухгалтерського обліку та розглянути різні інтерпретації поняття в літературних джерелах. На основі

отриманих теоретичних даних можна сформулювати загальний висновок: звітність — це сукупність узагальнених показників, які демонструють підсумки діяльності, майновий і фінансовий стан суб'єкта господарювання за визначений період.

Аналіз наукових джерел свідчить, що досі не було здійснено глибокого переосмислення домінуючої в економічній літературі позиції, яка фактично зафіксувала підміну поняття «бухгалтерська звітність» терміном «фінансова звітність». Хоча взаємозв'язок бухгалтерського обліку з ключовою економічною категорією «фінанси» є очевидним, більшість дослідників вважають таку заміну недоречною.

Варто наголосити на доцільності використання терміну «бухгалтерська звітність». Вона законодавчо визначена як сукупність форм, що базуються на систематизованих даних бухгалтерського обліку й відображають інформацію про майновий та фінансовий стан, їхні зміни, а також результати господарської та іншої діяльності організацій за певний період.

У представленій роботі доведено, що класифікація звітності має спиратися на загальнотеоретичні положення та брати до уваги гносеологічні засади поняття.

Проте серед науковців відсутня одностайність у питанні класифікації з огляду на різні критерії та ознаки. Результати аналізу та узагальнення наукової літератури дали змогу уточнити сучасні критерії класифікації звітності на нинішньому етапі розвитку облікових процесів (рис. 1.1).

Під час дослідження функцій звітності встановлено, що однією з ключових задач бухгалтерської звітності є передача користувачам релевантної інформації для її правильного осмислення [14]. Це стосується даних про облікові події, зокрема господарські процеси й явища, які відбуваються як всередині підприємств, так і за їх межами, забезпечуючи можливість аналітичної інтерпретації.

Висунутий підхід тісно пов'язаний із комунікативною функцією звітності, яка перебуває у тісній взаємодії з інформаційно-аналітичною

функцією. Остання передбачає формування інформаційних ресурсів про діяльність підприємства для використання системою визначених суб'єктів чи об'єктів.

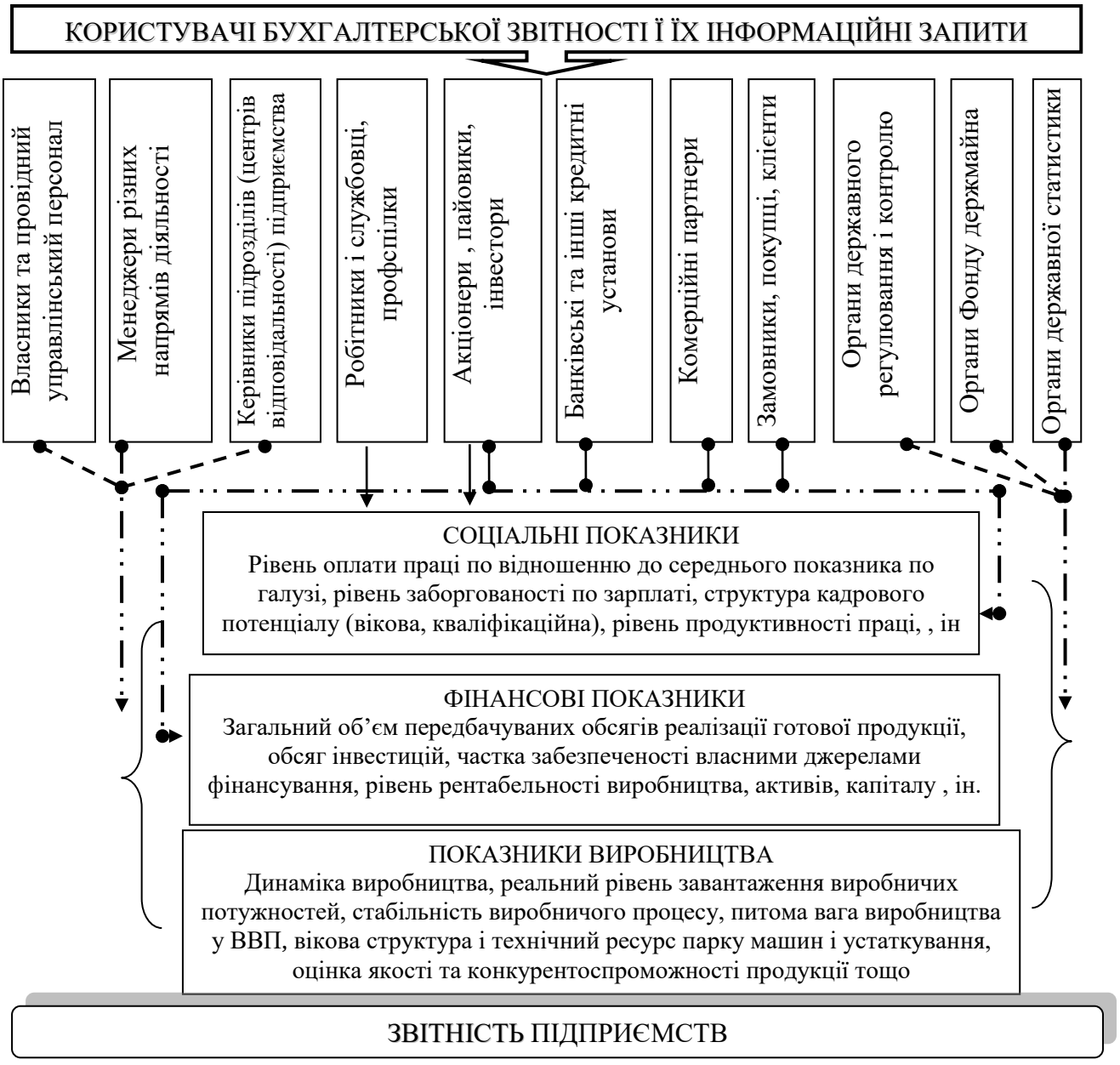

Рис. 1.1. Інформаційні потреби користувачів бухгалтерської звітності для прийняття ними обґрунтованих управлінських рішень

Комунікативна та інформаційно-аналітична функції бухгалтерської звітності обумовлені потребами користувачів, які формуються у вигляді чітко визначених інформаційних запитів.

Ці запити відображають вимоги, адресовані до інформаційної системи підприємства.

Виходячи з управлінських цілей та вимог чинного законодавства, можна виділити систему критеріїв щодо складання звітності [6, 34, 62]:

I. Правові аспекти:

1) обов'язковість подання звітності; 2) державна регламентація її формування та подання; 3) відповідальність за достовірність інформації.

II. Якісні характеристики:

1) зрозумілість поданої інформації; 2) її доречність для прийняття рішень; 3) повнота та достовірність; 4) можливість порівняння.

Відповідно до чинного законодавства, підприємства зобов'язані надавати квартальну та річну фінансову звітність до органів управління, власників, державних органів виконавчої влади, а також іншим зацікавленим сторонам (інвесторам, податковим, статистичним органам, банкам тощо).

Державне регулювання необхідне для забезпечення єдності підходів і стандартизації при розрахунку макроекономічних показників, здійснюваних Держкомстатом України.

У зв'язку з цим встановлюються уніфіковані вимоги до форм звітності, її складу і параметрів, а також відповідальність посадових осіб за порушення встановлених норм. Згідно з законодавством і нормативною базою, виділяють такі основні типи звітності підприємств: бухгалтерську, фінансову, консолідовану та зведену.

Бухгалтерська звітність складається на основі даних бухгалтерського обліку і включає фінансову звітність – документ, що містить відомості про фінансовий стан підприємства, результати його діяльності та рух грошових коштів за певний період [35].

Консолідована фінансова звітність формується материнською компанією і представляє фінансовий стан та діяльність усіх юридичних осіб групи (включаючи дочірні підприємства) як єдиної економічної одиниці. Зведена фінансова звітність подається міністерствами чи іншими центральними

органами виконавчої влади для узагальнення інформації щодо підконтрольних державних чи комунальних підприємств.

Окрім фінансової, підприємства в Україні також складають інші види звітності відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [50].

Зокрема, це податкова, статистична та інші види звітів у єдиному грошовому вимірнику.

Статистична звітність надається органам державної статистики і використовується для аналізу економічного розвитку країни та планування макроекономічних показників.

Податкова звітність подається платниками податків до податкових органів і відображає стан виконання ними своїх обов'язків перед бюджетом.

Залежно від обсягу інформації розрізняють повну та скорочену фінансову звітність. Повну форму складають усі підприємства (крім бюджетних установ, представництв іноземних компаній і суб'єктів малого бізнесу).

Структуру такого комплекту регламентовано відповідними положеннями Закону № 996 та НП(С)БО 1 [42, 50].

Для суб'єктів малого підприємництва та представництв іноземних компаній передбачено скорочений формат звітності згідно з П(С)БО 25 [49]. Суб'єкти мікропідприємництва, які ведуть спрощений облік доходів і витрат відповідно до податкового законодавства, мають право складати Спрощений фінансовий звіт за формою, визначеною цим стандартом.

Таким чином, склад та характер звітності залежать від класифікації підприємств як великих, середніх, малих чи мікропідприємництва. Критерії розмежування нормативно було встановлено ч. 3 ст. 55 Господарського кодексу України (ГКУ, який нині нормативно не є актуальним) (табл. 1.1).

Звітність підприємств поділяється за різними критеріями для оптимізації її складання, аналізу та організації наукових досліджень:

Таблиця 1.1

Поділ суб'єктів господарювання цілей у способу і комплекту складання звітності

Суб'єкт господарювання	Обмеження за кількістю працівників		Обмеження за розміром доходу	
Суб'єкт великого підприємництва	Середня кількість працівників за календарний рік:	перевищує 250 осіб	Річний дохід від будь-якої діяльності:	перевищує суму, еквівалентну 50 млн євро
Суб'єкт середнього підприємництва		від 50 до 250 осіб		становить суму, еквівалентну від 10 до 50 млн євро
Суб'єкт малого підприємництва		не перевищує 50 осіб		не перевищує суму, еквівалентну 10 млн євро
Суб'єкт мікропідприємництва***		не перевищує 10 осіб		не перевищує суму, еквівалентну 2 млн євро

1. За порядком регулювання та роллю в управлінні виділяють державну та внутрішньогосподарську звітність. Державна звітність формується відповідно до вимог органів державного управління України (фінансова, статистична, податкова) і містить дані про економічний і соціальний розвиток підприємств, регіонів та країни загалом. Управлінська звітність, навпаки, є більш гнучкою і створюється суб'єктами бізнесу для власних потреб, не обмежуючись жорсткими регламентами. Її склад та доцільність активно обговорюються у наукових колах.

2. За змістом даних розрізняють типову та спеціалізовану звітність. Типова містить стандартизовані показники, спільні для всіх підприємств незалежно від їх сфери діяльності чи форми власності. Спеціалізована ж адаптується до галузевих особливостей конкретних підприємств.

3. За призначенням і місцем використання звітність буває зовнішньою та внутрішньою. Зовнішня фінансова звітність охоплює бухгалтерські, податкові, статистичні та спеціальні дані, що використовуються як поза межами підприємства, так і всередині. Водночас управлінська звітність орієнтована виключно на внутрішнє використання.

4. За періодичністю складання звітність поділяється на періодичну та річну. До періодичної відносять місячну або квартальну звітність, яка накопичує показники з початку року до відповідного періоду наростаючим підсумком. Річна звітність охоплює дані підприємства за весь звітний рік.

5. За обсягом показників виділяють коротку та повну звітність. Коротка звітність охоплює обмежену кількість показників за місяць чи квартал, тоді як повна включає всі затверджені нормативно показники.

6. За рівнем узагальнення даних розрізняють первинну та зведену звітність. Первинна охоплює дані окремих підприємств, тоді як зведена формується шляхом підсумовування показників у межах певної галузі чи сектора економіки.

7. За строками подання розрізняють термінову та звичайну звітність. Звичайна має чітко визначений графік подання, встановлений органами управління. Термінова подається протягом чотирьох днів після завершення звітного періоду у разі виникнення специфічних обставин.

8. За способом передачі звітність поділяється на електронну, поштову та ту, що передається вручну.

Стаття включається до фінансової звітності за умови дотримання двох критеріїв [42]:

1. Є ймовірність отримання або втрати майбутніх економічних вигід, пов’язаних із цією статтею.

2. Значення статті може бути достовірно оцінене. Фінансова звітність відображає результати операційної діяльності та інших подій, групуючи їх у головні категорії відповідно до економічних характеристик. Ці категорії отримали назву елементів фінансових звітів, серед яких: активи, зобов’язання, власний капітал, доходи, витрати тощо.

Інформація у фінансовій звітності малого підприємства має бути значущою та повною. Значущість інформації означає, що її відсутність може вплинути на рішення користувачів звітності.

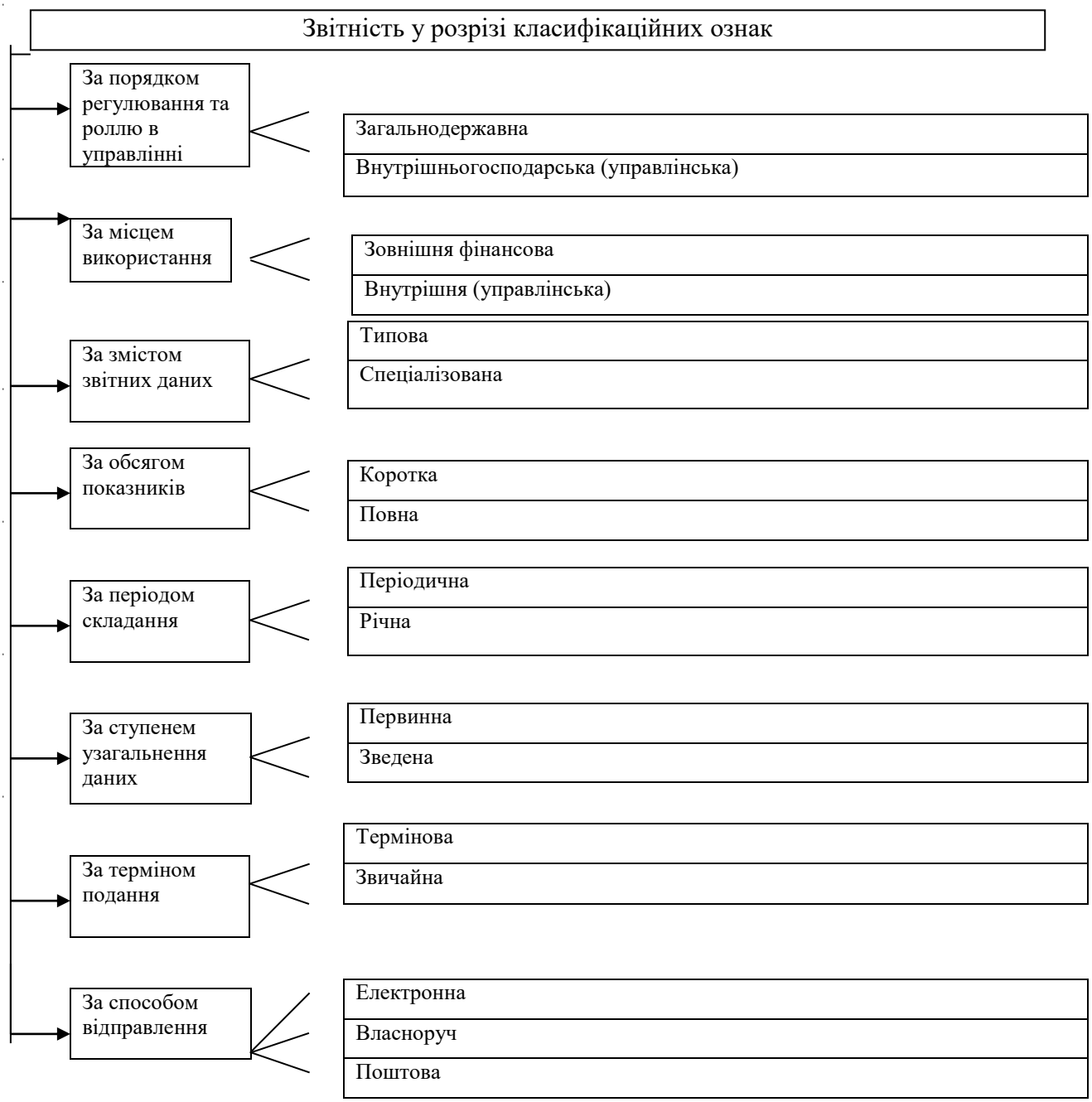

Рис. 1.2. Систематизація наукових підходів до класифікації звітності

Вимоги до значущості встановлено у Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку (П(С)БО) та закріплено внутрішніми наказами підприємств щодо облікової політики.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» річний звіт складається за календарний рік із датою підготовки – останнім робочим днем року [42].

Однією з головних труднощів у підготовці звітності є впровадження норм

міжнародних стандартів.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) [40, 63, 72] слугують нормативною базою, що регулює загальні принципи складання звітів, а також надає рекомендації щодо обліку окремих активів, капіталу, зобов'язань та операцій. Аналіз форм звітності, чинних в Україні, порівняно з міжнародною практикою проведено, а результати дослідження наведено в таблиці (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Порівняльний аналіз повного комплекту звітності за вимогами МСФЗ та НП(С)БО

Критерій	НП(С)БО	МСФЗ
Уніфікація форм	Уніфіковані	Неуніфіковані
Нумерація форм	Нумеровані	Ненумеровані
Назви відповідних звітів	1. Баланс (форма 1) 2. Звіт про фінансові результати (форма 2) 3. Звіт про рух грошових коштів (форма 3) 4. Звіт про власний капітал (форма 4) 5. Примітки до річної фінансової звітності 6. Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» 7. Аналог відсутній	1. Звіт про фінансовий стан 2. Звіт про сукупні прибутки та збитки 3. Звіт про рух грошових коштів 4. Звіт про зміни у власному капіталі 5. Примітки до фінансових звітів 6. Аналог відсутній 7. Звіт про фінансовий стан на початок найбільш раннього порівняльного періоду
Можливість зміни назви	Не передбачена	Передбачена
Невідповідність розділів:		
1	Високий ступінь невідповідності	
2	Високий ступінь невідповідності	
3	Помірний ступінь невідповідності	
4	Помірний ступінь невідповідності	
5	Високий ступінь невідповідності	
6	Повний ступінь невідповідності	
7	Повний ступінь невідповідності	
Підсумкові показники	Без змін	
Кількість розділів:		
1	Актив – 4, пасив - 5	Без поділу на розділи
2	3	Без поділу на розділи
3	3	3
4	Без поділу на розділи	Без поділу на розділи
5	15	Форма довільна
6	3	Звіт відсутній
7	Звіт відсутній	Без поділу на розділи
Суми статей	Суми статей, які одночасно відповідають принципам і П(С)БО і МСФЗ, мають однакове значення, а суми тих статей, які при трансформації змінилися - відрізняються	

У свою чергу, критерії Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Спрощена фінансова звітність» значно впливають

на вибір форм та наповнення фінансової звітності [49].

Як зазначає у своїх дослідженнях Зоріна О. А. [17], це можна представити у графічному вигляді (рис. 1.3).

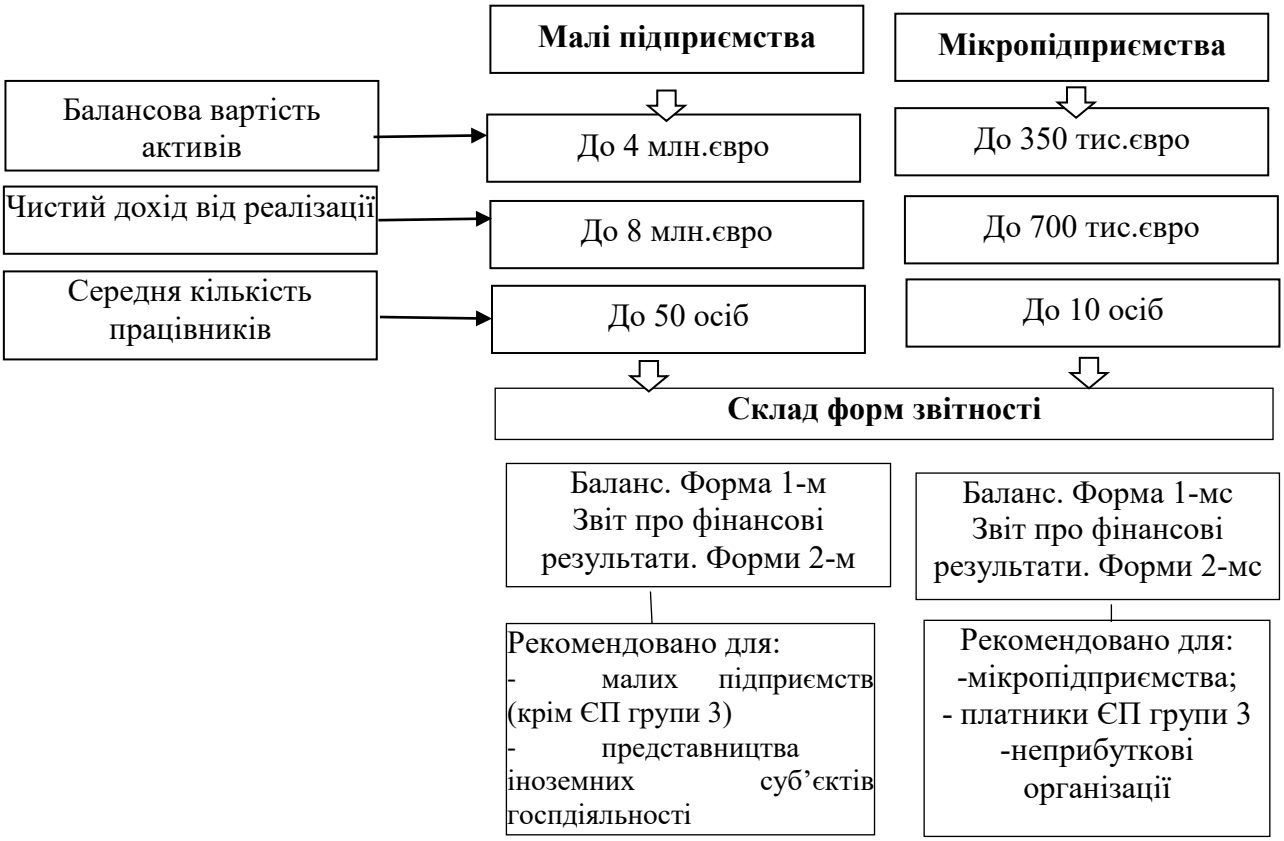

Рис. 1.3. Обґрунтування рекомендацій з вибору комплекту форм фінансової звітності малих підприємств

Головна проблема фінансової звітності суб'єктів малого бізнесу – це спотворення і згортання показників, що значно знижує інформаційний потенціал такої звітності.

Теоретики і практики обліку вказують на те, що зміст і структура особливо пасиву балансу суб'єктів малого підприємництва, сформовані відповідно до вимог Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НП(С)БО), не забезпечують можливості створення порівнянної та узгодженої інформації про пасиви з рівнем деталізації активів.

Порівнянність даних спостерігається лише на рівні загальних розділів фінансової звітності за формами № 1 і № 1-м. А ще, ця різниця суперечить

навіть і базовим принципам бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності.

Тому, виконуючи аналітичні дослідження певний час втрачається на інтерпретацію як інформаційної бази так і її результатів, про що йдеться у працях Ю. Тютюнника та Н.П. Банери [69, 1] – табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Невідповідність інформаційного наповнення статей пасиву Балансу суб'єктів малого бізнесу як перепона повноцінній аналітиці

НП(С)БО 1	НП(С)БО 25	
	Фінансова звітність малого підприємства	Фінансова звітність мікропідприємства
1	2	3
Зареєстрований (пайовий) капітал	Зареєстрований (пайовий) капітал	Капітал
Капітал у дооцінках	Додатковий капітал	
Додатковий капітал		
Резервний капітал	Резервний капітал	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)
Неоплачений капітал	Неоплачений капітал	Борги власників розкриваються у статті «Поточна дебіторська заборгованість»
Вилучений капітал		
Відстрочені податкові зобов'язання	Сальдо рахунків 17 «Відстрочені податкові активи» і 54 «Відстрочені податкові зобов'язання» підлягає згортанню взаємною кореспонденцією цих рахунків із відображенням різниці на рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	Відсутня
Довгострокові кредити банків	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення
Інші довгострокові зобов'язання		
Довгострокові забезпечення		
Цільове фінансування		
Короткострокові кредити банків	Короткострокові кредити банків	Короткострокові кредити банків
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	
товари, роботи, послуги	товари, роботи, послуги	товари, роботи, послуги
розрахунками з бюджетом	розрахунками з бюджетом	розрахунками з бюджетом
у тому числі з податку на прибуток	у тому числі з податку на прибуток	Стаття відсутня
розрахунками зі страхування	розрахунками зі страхування	розрахунками зі страхування
розрахунками з оплати праці	розрахунками з оплати праці	розрахунками з оплати праці

Продовж. табл. 1.3

1	2	3
Поточні забезпечення	На виплату відпусток відображають у складі довгострокових	На виплату відпусток відображають у складі довгострокових
Доходи майбутніх періодів	Доходи майбутніх періодів	Відсутня
Інші поточні зобов'язання	Інші поточні зобов'язання	Інші поточні зобов'язання
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	Відсутній

Оскільки регламентна форма бланку звітності затверджується на державному рівні, науковці як вихід для посилення аналітичного потенціалу звітності малих підприємств пропонують розробляти внутрішні форми додатків до фінансової звітності, щось на зразок Приміток, які будуть орієнтовані на інформаційні потреби конкретних користувачів.

1.2. Стан дослідженої проблеми фінансової звітності комунальних підприємств зі статусом малих та наукові напрями її вирішення

Сучасні науковці встановили, що труднощі в системі бухгалтерського обліку і звітності, а також у функціонуванні малих підприємств загалом, значною мірою пов'язані з проблемами регламентації та існування суб'єктів малого бізнесу [68].

Основними чинниками, які стримують розвиток малого бізнесу та його суб'єктів в Україні, є: 1) недостатня розробленість законодавчої бази як щодо підтримки малого бізнесу, так і підприємництва загалом; 2) надмірний податковий тиск, що спонукає частину суб'єктів переходити до тіньового сектору економіки; 3) недостатня державна фінансова, кредитна та майнова підтримка малих підприємств; 4) обмежений доступ до інформаційного та консультативного забезпечення для цього сектора; 5) прогалини у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації кадрів для роботи в секторі малого бізнесу.

Значна частина початківців, як фізичних, так і юридичних осіб, які

розпочинають підприємницьку діяльність, часто не володіють достатньою інформацією щодо процесу реєстрації нового бізнесу.

Водночас вони мають змогу отримати необхідні консультації в державних органах реєстрації. Досвід підприємців-початківців свідчить, що близько 75% з них визначають головною проблемою дефіцит фінансових ресурсів. Більшість з них не мають власних капіталів, а банківські кредити часто надаються лише на короткі терміни (2-3 місяці) із високими процентними ставками. Інші доступні джерела фінансування малого бізнесу в Україні майже відсутні.

У зв’язку з цим шляхи подолання проблем малого бізнесу в Україні включають [25, 66]:

- оптимізацію нормативної бази (зокрема, ухвалення закону «Про малий бізнес», який регламентуватиме всі аспекти економічного та правового забезпечення розвитку малого підприємництва);

- підвищення рівня фінансової підтримки (створення спеціалізованих установ для кредитування малих підприємств, подальша спрощена система податкового законодавства та бухгалтерського обліку і звітності, запровадження державних гарантій на боргові зобов’язання);

- удосконалення організаційного забезпечення (розробка і впровадження регіональних програм розвитку малих підприємств, створення окремих органів державної влади, відповідальних за питання малого підприємництва);

- покращення інформаційної підтримки (відкриття спеціальних консультативних центрів для підприємців, вдосконалення освітніх та професійних програм, створення державної системи перепідготовки кадрів).

Поняття «мале підприємство» має глибокі історичні корені в Україні. Ще в 1991 році пунктом 2 статті 2 Закону України «Про підприємства в Україні» (який наразі втратив чинність) було визначено, що до малих підприємств належать новостворені та діючі суб'єкти господарювання, а кількість їхніх працівників залежала від галузевої специфіки та визначалася законодавством. Однак у чинному законодавстві, зокрема у Господарському кодексі України,

терміни «мале підприємство» і «суб'єкт малого підприємництва» вживаються без чіткого розмежування. Це створює необхідність подальшого детального аналізу цих понять у правовому та економічному аспектах. Варто зазначити, що поняття «малі підприємства» є значно ширшим за категорію «платник єдиного податку» [47].

Малі підприємства в Україні визначаються відповідно до закону № 4618-III «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва». До них належать юридичні особи будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, якщо середньооблікова чисельність працівників за календарний рік не перевищує 50 осіб, а річний валовий дохід — не більше 10 мільйонів євро [17].

У цю категорію також входять фізичні особи, зареєстровані як приватні підприємці в установленому законом порядку. Додатково Господарський кодекс у статті 55 визначає критерії мікропідприємств, які мають до 10 працівників і річний дохід, що не перевищує 2 мільйони євро. Згідно з пунктом 3 статті 2 закону № 996, підприємці, що користуються спрощеною системою обліку доходів і витрат, ведуть бухгалтерський облік та складають фінансову звітність за правилами, визначеними для такої системи.

Починаючи з 2000 року, малим підприємствам рекомендовано вести бухгалтерський облік відповідно до закону № 996 у такому обсязі, який дозволяє скласти необхідну фінансову звітність. Проте традиційна система бухгалтерського обліку на таких підприємствах є неУстановаивною через її громіздкість і трудомісткість.

Для спрощення облікових процесів важливо зберегти виконання його основних функцій — інформаційної та контрольної. Малим підприємствам слід дотримуватись вимог щодо документування господарських операцій, використовуючи типові первинні документи, які наразі доступні в електронному форматі через спеціалізовані програмні засоби. Згідно з указами Президента України № 727/98 від 03.07.1998 р. та № 746/99 від 28.06.1999 р., малі підприємства мають право самостійно вибирати форму ведення обліку,

адаптуючи реєстри бухгалтерського обліку до специфіки своєї роботи [18].

При цьому підприємства повинні дотримуватися єдиних методологічних основ, таких як подвійний запис, взаємозв'язок аналітичного і синтетичного обліку та документування з суцільним відображенням господарських операцій. Регістри бухгалтерського обліку для малих підприємств, затверджені наказом № 422, застосовуються: - юридичними особами будь-якої організаційно-правової форми чи власності, включаючи суб'єкти малого підприємництва, окрім банків; - установами, які не здійснюють комерційну діяльність, окрім бюджетних організацій [39].

Ці регістри розроблені з урахуванням положень П(С)БО, впроваджених з 2000 року, включаючи спрощені процедури визначення витрат діяльності за П(С)БО № 25 і спрощений План рахунків бухгалтерського обліку.

Суб'єкти малого бізнесу, які використовують загальний План рахунків, не можуть застосовувати дані регістри бухгалтерського обліку, оскільки просту і спрощену форми обліку побудовано виключно на основі спрощеного Плану рахунків. Наказ № 422 передбачає впорядкування бухгалтерських регістрів методом подвійного запису, що охоплює інформацію про рух і залишки активів, капіталу, зобов'язань та фінансово-господарської діяльності (господарські операції) малих підприємств.

Це сприяє акумуляції даних для складання фінансової звітності. Згідно з Методичними рекомендаціями № 422, малі підприємства можуть узагальнювати інформацію про господарські операції у двох формах бухгалтерського обліку: проста та спрощена.

Крім цього, наказом Мінфіну № 720 від 15 червня 2011 року затверджено рекомендації щодо застосування регістрів бухгалтерського обліку для підприємств, які спрощено обліковують доходи і витрати, не сплачують податок на прибуток і не є платниками ПДВ. Світова практика демонструє, що спрощені системи оподаткування є Установаивним інструментом підтримки малого бізнесу у більшості країн.

Наприклад, у Словаччині фізичні особи можуть скористатися такими системами, якщо їхній дохід не перевищує 500 тисяч євро [47, 26].

Для таких суб'єктів також спрощено облік і звітність, а використання касових апаратів не є обов'язковим. Спрощена форма обліку допускає використання Відомостей (лише п'яти), замість журналів або журналів-ордерів, якщо автоматизована система обліку не застосовується. Окрім цього, передбачено введення простої форми обліку із залученням лише Журналу господарських операцій та Відомості 3М.

Така структура регістрів відповідає принципам спрощеного Плану рахунків і підготовці звітності згідно з П(С)БО 25 [49]. Після набуття чинності Податковим кодексом України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI відбулися чергові зміни не лише у критеріїв визнання суб'єктів малого підприємництва, але й в організації ведення бухгалтерського обліку та спрощеного обліку доходів і витрат.

Таблиця 1.4

Реєстри аналітичного і синтетичного обліку малих підприємств за спрощеною формою згідно з Методичними рекомендаціями від 25.06.2003 р. № 422

Назва реєстрів	Рахунки, згідно з спрощеним Планом рахунків
Журнал обліку господарських операцій	Всі рахунки
Відомість 1М обліку готівки і грошових документів	30, 31
Відомість 2М обліку запасів	20, 21, 26
Відомість 3М обліку розрахунків з дебіторами і кредиторами, за податками й платанами, довгострокових зобов'язань і доходів майбутніх періодів	37, 55, 64, 66, 68, 69
Відомість 4М обліку необоротних активів та амортизації (зносу), капітальних і фінансових інвестицій та інших необоротних активів	10, 13, 14, 15, 16, 18, 35
Відомість 5М обліку витрат, доходів і фінансових результатів, власного капіталу, витрат майбутніх періодів, забезпечення майбутніх витрат і платежів	23, 39, 40, 44, 47, 48, 70, 74, 79, 90, 91, 96
Оборотно-сальдова відомість	Всі рахунки

Станом на сьогодні Міністерство фінансів України регулює спрощені форми бухгалтерського обліку для малих підприємств через два накази:

- Методичні рекомендації з ведення бухгалтерського обліку малими

підприємствами від 25.06.2003 року № 422;

- Методичні рекомендації щодо використання реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами від 15.06.2011 року № 720.

Юридичні особи, які зареєстровані платниками ПДВ і відповідають критеріям, зазначеним у пункті 154.6 статті 154 Податкового кодексу України, а також платники єдиного податку четвертої групи зі ставкою 3%, мають право користуватися спрощеним обліком доходів і витрат, використовуючи спрощений План рахунків [21].

Облік ведеться в регістрах, затверджених методичними рекомендаціями № 422, а складання фінансового звіту здійснюється за формами № 1м та № 2м. Юридичні особи, не зареєстровані платниками ПДВ, які відповідають критеріям пункту 154.6 статті 154 Податкового кодексу України, а також платники єдиного податку четвертої групи зі ставкою 5%, можуть застосовувати спрощений облік доходів і витрат без подвійного запису (без використання плану рахунків).

Облік у такому випадку ведеться за регістрами, затвердженими Методичними рекомендаціями № 720, із поданням спрощеного фінансового звіту суб’єктів малого підприємництва (форми № 1мс та № 2мс).

Відповідно до вимог методичних рекомендацій № 720, облік доходів і витрат здійснюється у спеціально розроблених журналах і відомостях, дані з яких у згрупованому вигляді переносяться до спрощеного фінансового звіту. У зв'язку із цим організація бухгалтерського обліку в малих підприємствах має особливості, детально розглянуті в поточному пункті.

Для зручності процесу ці моменти зведені у схему (додаток А).

Перехід на електронну форму звітування підпорядковується чинним нормативним актам. Відтак підприємствам необхідно ознайомитися з документами, що регламентують порядок подання електронної звітності.

Серед очевидних переваг електронного звітування у малих підприємствах можна виділити: відсутність потреби дублювання документів, оптимізацію робочого часу бухгалтерів, економію матеріалів (наприклад, бланків),

скорочення часу, що зазвичай витрачається на черги в державних установах, та автоматичну перевірку коректності підготовлених документів [4].

У процесі роботи важливим залишається питання виявлення помилок у звітності та їх усунення. Помилки класифікують за різними ознаками (рисунок 1.4), й способи їх виправлення залежать від характеру самих помилок.

При журнально-ордерній формі обліку активно використовуються методи взаємного звіряння підсумків журналів-ордерів, відомостей та головної книги шляхом пунктування. Методики пошуку помилок змінюються залежно від способу ведення обліку. У разі застосування автоматизованих систем можливе точне проклацування до первинного документа, де й виникає проблема чи сума невідповідності у звітності.

Рис. 1.4. Класифікація помилок у звітності підприємств малого бізнесу

Існують такі методи виправлення бухгалтерських помилок: коректурний, сторно та додаткова стаття.

Коректурний спосіб використовують для виправлення помилок у бухгалтерських документах та облікових регістрах поточного місяця, якщо підсумки ще не підведені.

Помилки, виявлені після підбиття підсумків у регістрах, виправляють за допомогою способів сторно або додаткової статті.

Спосіб сторно передбачає складання бухгалтерської довідки, де помилковий запис виділяють червоним чорнилом, червоною пастою кулькових

ручок або зі знаком мінус, а правильний запис вносять у звичайний спосіб. Ці методи виправлення набувають певної специфіки при складанні звітності у контексті використання бухгалтерських програм.

Л. Ловінська та А. Озеран акцентують увагу на складанні фінансової звітності в умовах воєнного стану, основою якого є поняття надзвичайної події та надзвичайного стану [34].

Основні проблеми в обліковому аспекті, які ускладнюють складання звітності, включають: труднощі з інвентаризацією майна на окупованих територіях; оцінку збитків від руйнування активів; документування та фіксацію подій, пов'язаних із майном на окупованих територіях; вплив військових обставин на об'єкти звітності.

Більшість авторів рекомендують використовувати рахунок 97 «Інші витрати» для відображення військових втрат. Дослідники також пропонують алгоритм дій щодо обліку в умовах військового часу, який включає: перевезення бізнесу на безпечні території; продаж майна відповідно до зовнішньоекономічних нормативів; консервацію активів та бізнесу на невизначений термін [11, 12].

Зміни в результатах діяльності через воєнні дії можуть бути відображені у звітності декількома способами:

– якщо зниження несуттєве, додаткове розкриття інформації не потрібне;

– якщо зниження є значним, слід пояснити причини та навести прогнози на наступний період;

– якщо передбачається закриття бізнесу, звітність формують відповідно до МСФЗ 5 або НП(С)БО 27;

– у разі закриття окремого напряму бізнесу через війну, потрібно оцінити можливість продовження діяльності компанії або надати обґрунтовану альтернативну основу для складання звітності.

У останній період значну питому вагу у балансах комунальних підприємств займають благодійні надходження. У зв'язку з цим виникає потреба у розробці їх гідного облікового супроводження для розкриття

інформації про суми і динаміку вартісного виразу цих благодійних надходжень у звітності.

Авторський колектив С. Легенчук і І. Поліщук пропонують конкретні шляхи імплементації об'єкта обліку «благодійні надходження» у систему обліку для послідуючого відображення у фінансовій звітності комунальних підприємств [33]. Пропозиції авторів можна унаочнити графічно (рис. 1.5)

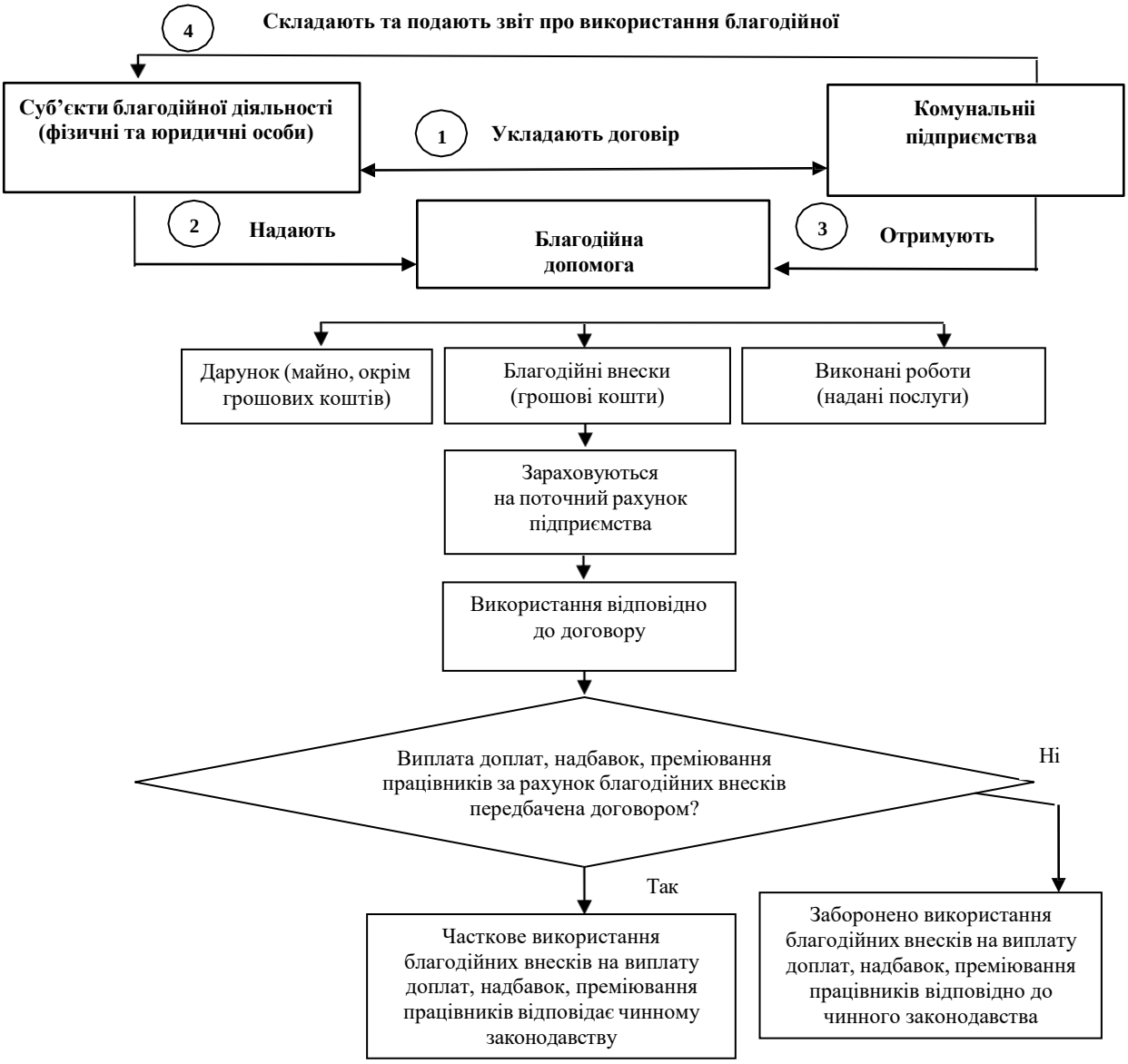

Рис. 1.5. Відправні засади організації обліку благодійної допомоги у комунальних підприємствах

Автори визначають потребу у створенні комісії з одержання благодійний допомог та внесків, а також акцентують на підходах до складання форми Звіту про використання благодійної допомоги [33].

Одним із найактуальніших питань сьогодення є цифровізація подання звітності. О. Кіляр [26] визначає систему фінансової звітності як комплексну інтегровану платформу для збору, обробки, перевірки та розкриття звітів і аудиторських висновків. Формування цих даних базується на моніторингу звітних форм у форматі Inline XBRL (iXBRL) за міжнародними стандартами таксономії фінансової звітності. У цьому процесі всі дані збираються в електронному форматі, обробляються відповідно до правил валідації Регуляторів за МСФЗ та зберігаються в централізованих сховищах даних.

РОЗДІЛ 2
МЕТОДИКА СКЛАДАННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА - СУБ'ЄКТА МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

2.1. Організаційно-правові засади діяльності та облікова політика підприємства

Досліджуване підприємство малого бізнесу у даній кваліфікаційній роботі – товариство з обмеженою відповідальністю «Установа», розміщене і зареєстроване у центральній частині міста та функціонує з 2000 року, власний капітал сформований й переважно без участі статутного.

Види діяльності підприємства наступні: основний – надання у оренду та експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна; допоміжні – діяльність з прибирання; лісівництво; консультування з питань інформатизації; інша діяльність у сфері інформаційних технологій і комп'ютерних систем; ремонти та інші види благоустрою житлового фонду і прибудинкових територій у місті.

Основним завданням організації обліку у комунальних підприємствах є генерування такої системи отримання інформації, яка б забезпечувала реальне управління суб'єктом господарювання та примноження доходу від його діяльності.

Саме тому і облікова політика УСТАНОВА повинна відображати механізм формування інформації, яка утворює повні і достовірні показники фінансової звітності, що втілюють як майновий стан так і результати діяльності.

Відповідальність за організацію бухгалтерського обліку на УСТАНОВА несе власник або керівництво підприємства – у даному випадку, директор.

Методологія обліку протягом року у досліджуваному товаристві не змінюється. Для її закріплення на початку року у УСТАНОВА видається наказ про облікову політику. Його форму розміщено у додатку Б.

Щодо обов’язків керівника і головного бухгалтера стосовно організації та ведення бухгалтерського обліку у цьому суб’єкті малого підприємництва, то керівник повинен створити необхідні умови для правильного ведення обліку і організувати контроль діяльності облікового персоналу.

Головний бухгалтер забезпечує дотримання встановлених єдиних методологічних засад бухгалтерського обліку, складання і подання у встановлені строки фінансової звітності (за формами 1 та 2м); організовує контроль за повнотою і достовірністю відображення всіх господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку; організовує документооборот; готує проекти наказів, тощо.

Згідно штатного розпису досліджуваного підприємства обліковується 64 особи, з них виключно представників облікового персоналу 4 особи – головний бухгалтер, два рядових та один економіст.

На етапі формування облікової політики УСТАНОВА вирішили ряд питань за відношенням до кожного її елементу: розкриття сутності усіх варіантів облікової політики; визначення її складу; вплив кожного варіанту на стан господарського засобу, стан окремі показники діяльності, загальні результати господарської діяльності.

У наказі необхідно визначено такі процедури: відповідальність за ведення бухгалтерського обліку; форму ведення бухгалтерського обліку (журнальна); порядок проведення інвентаризації (вказано, що проводиться вона 1 раз на рік комісією двох осіб), а також затвердження складу постійно діючої інвентаризаційної комісії; пороги істотності, які використовуються на підприємстві. Також прийнято рішення про використання повного Плану рахунків, а для обліку витрат рахунків класу 8 та 9 одночасно.

Досить детально розкривається методична складова облікової політики: визнання і амортизація основних засобів, визнання і амортизація нематеріальних активів та МНМА, методи списання запасів, норми і підходи до списання ПММ тощо.

Комунальне підприємство самостійно визначило облікову політику, яка є

сприятливою для його діяльності та дозволяє впливати на рівень витрат і фінансові результати. Водночас слід зазначити, що методичний аспект облікової політики підприємства розкритий лише частково та обмежується певними об’єктами, такими як запаси, основні засоби (ОЗ), нематеріальні активи (НМА), і оплата праці.

Деякі інші аспекти, що могли б бути детальніше висвітлені в обліковій політиці, залишаються поза увагою. Це, зокрема, дебіторська заборгованість, номенклатура та класифікація витрат, методи розподілу непрямих витрат, зобов’язання, фінансові витрати та складові капіталу (наприклад, формування та розмір резервного капіталу тощо).

Врахування цих моментів може стати основою для пропозицій щодо уточнення та вдосконалення змістовної частини відповідного наказу. Також доцільно розглянути питання розробки і затвердження додаткових додатків до наказу про облікову політику. Це можуть бути регламенти документообігу підприємства, робочий план рахунків та перелік пов’язаних осіб, які належать до сфери діяльності УСТАНОВА.

2.2. Підготовка облікових даних до складання фінансової звітності комунального підприємства - суб’єкта малого підприємництва

УСТАНОВА щорічно готує фінансову звітність, яка відображає повну, достовірну та об'єктивну інформацію про активи, зобов'язання, капітал і результати діяльності підприємства.

Для виконання цих завдань головний бухгалтер підприємства організовує необхідні підготовчі процедури перед складанням звітності. Обсяг підготовчих робіт залежить від періоду складання, зокрема, найбільш ретельна підготовка передує формуванню річного фінансового звіту.

Основні етапи включають:

1. Аналіз нових нормативно-правових актів, а також змін і доповнень до

чинного законодавства, які регулюють зміст, структуру і порядок складання фінансової звітності для суб'єктів малого бізнесу.

2. Контроль і уточнення показників періодичної та річної звітності для забезпечення їх взаємної відповідності. Це необхідно через структурні зміни в організації або внесення нових нормативних приписів.

3. Перевірка узгодженості доходів і витрат за звітний період (класи 7 і 9).

4. Вивірення даних загальної оборотної відомості (Шаховий баланс) за синтетичними рахунками у порівнянні з відповідними аналітичними даними.

5. Формування фінансової звітності у затверджених форматах, визначених Міністерством фінансів України для суб'єктів малого бізнесу, з використанням автоматизованої системи обліку і звітності.

6. Перевірка взаємної відповідності показників між формами звітності на основі рекомендацій Міністерства фінансів України.

7. Перегляд і затвердження річної фінансової звітності відповідно до установчих документів підприємства.

8. Надання перевіреної фінансової звітності, супроводженої офіційним листом, через електронну пошту відповідно до Порядку подання фінансової звітності, регламентованого Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 (з останніми змінами).

Титульна частина звітності повинна містити такі відомості: назву підприємства згідно з Єдиним державним реєстром підприємств та організацій України (ЄДРПОУ); регіон розташування за Класифікатором адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ); форму власності за Класифікатором форм власності (КФВ); орган державного управління згідно з кодами системи СПОДУ; вид економічної діяльності відповідно до Класифікатора видів економічної діяльності (КВЕД).

Для всіх типів звітності рекомендується їхню структуру систематизувати в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Процедурні аспекти подання комплекту фінансової звітності у розрізі різних категорій юридичних осіб

№	Категорія юридичних осіб	Склад фінансової звітності
1	Великі підприємства: – середня чисельність працівників за звітний рік перевищує 250 осіб; – річний дохід перевищує еквівалент 50 млн євро (ч. 3 ст. 55 гл. 6 розд. II Господарського кодексу)	1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) форми № 1. 2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) форми № 2. 3. Звіт про рух грошових коштів форми № 3 (або форми № 3-н). 4. Звіт про власний капітал форми № 4. 5. Примітки до фінзвітності форми № 5
2	Середні підприємства: – середня чисельність працівників за звітний рік перевищує 50 осіб, але менше 250 осіб; – річний дохід перевищує еквівалент 10 млн євро, але менше 50 млн євро (ч. 3 ст. 55 гл. 6 розд. II ГК)	
3	Підприємства, що складають звітність за МСФЗ (ст. 121 розд. IV Закону № 996, п. 2 Порядку № 419)	1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) форми № 1. 2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) форми № 2. 3. Звіт про рух грошових коштів форми № 3 (або форми № 3-н). 4. Звіт про власний капітал форми № 4
4	Представництва нерезидентів	1. Баланс форми № 1-м. 2. Звіт про фінансові результати форми № 2-м
5	Малі підприємства, платники податку на прибуток: – середня чисельність працівників за звітний рік не перевищує 50 осіб; – річний дохід не перевищує еквівалент 10 млн євро	
6	Суб'єкти мікропідприємництва платники податку на прибуток: – середня чисельність працівників за звітний рік не перевищує 10 осіб; – річний дохід не перевищує еквівалент 2 млн євро (ч. 3 ст. 55 гл. 6 розд. II ГК)	
7	«Нульовики» (підприємства, що відповідають критеріям, зазначеним у п. 154.6 Податкового кодексу)	1. Баланс форми № 1-мс. 2. Звіт про фінансові результати форми № 2-мс
8	Юридичні особи – платники єдиного податку четвертої групи (пп. 291.4.4 ПК)	
9	Юридичні особи – платники єдиного податку шостої групи (пп. 291.4.6 ПК)	1. Баланс форми № 1-м. 2. Звіт про фінансові результати форми № 2-м
Строки подання фінзвітності для всіх вищезгаданих категорій		
Органам статистики		Для всіх категорій платників податків: не пізніше 28 лютого року, що настає за звітним (п. 1 ст. 14 розд. IV Закону № 996)
Органам контролю оподаткування		Якщо базовий звітний період: – рік– протягом 60 календарних днів після закінчення звітного року (п. 46.2, пп. 49.18.3, п. 57.1, 152.9 ПК; п. 2 Порядку № 419); – квартал – протягом 40 календарних днів після закінчення звітного кварталу
Якщо дата подання звітності припадає на неробочий день, граничний строк подання переноситься на найближчий робочий день (п. 10 Порядку № 419).		

Основними особливостями складу зовнішніх користувачів звітності суб'єктів малого бізнесу, у порівнянні з іншими, є: обмежена кількість

юридичних і фізичних осіб, залучених до інвестування малих підприємств; низький рівень участі суб'єктів малого бізнесу у міжнародній економічній діяльності; нерозвинений ринок цінних паперів в Україні, зокрема стосовно малих підприємств. Форми фінансової звітності УСТАНОВА мають безпосередній зв'язок із планом рахунків, що наочно можна подати у вигляді графічної ілюстрації (рис. 2.1).

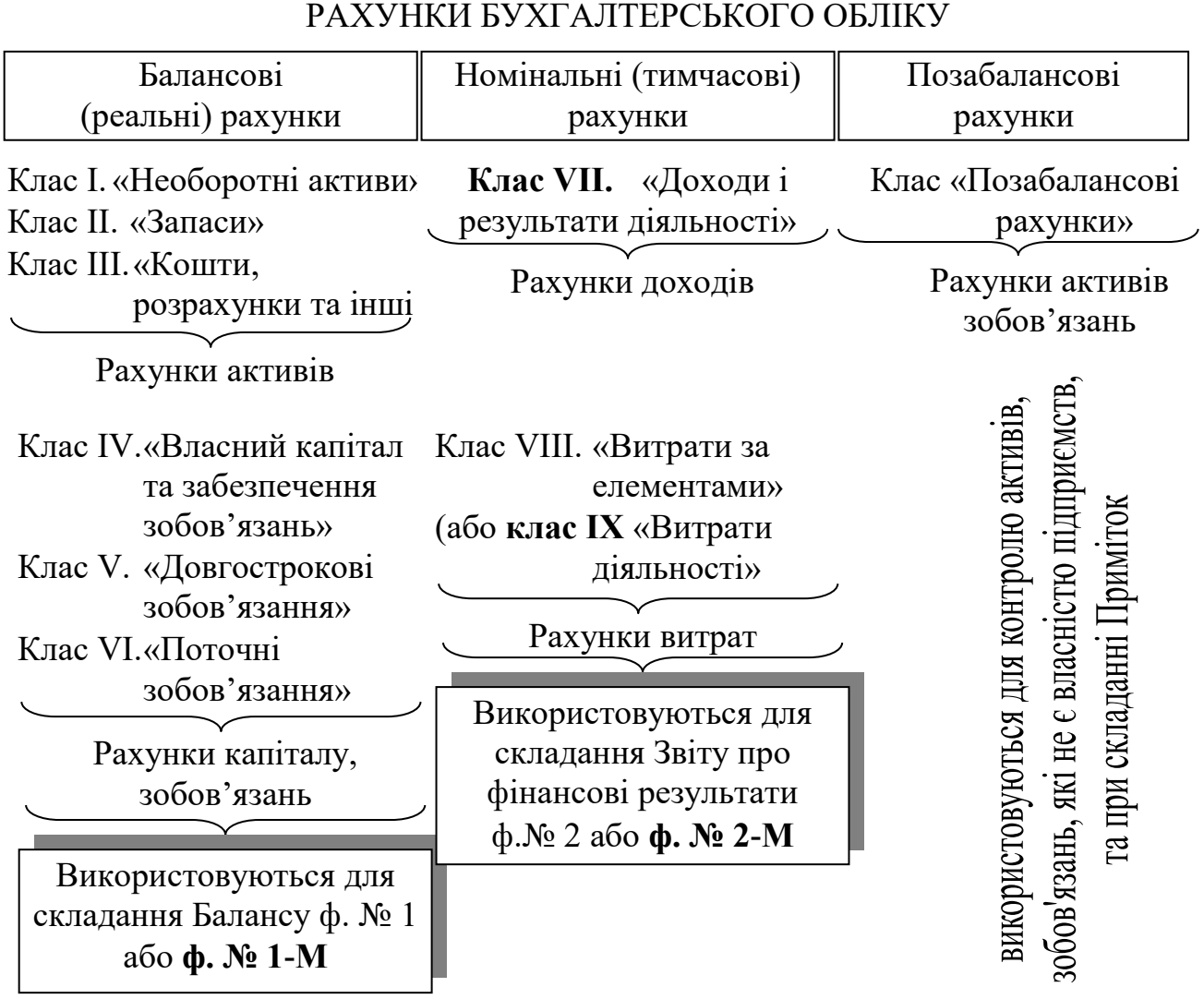

Рис. 2.1. Групування рахунків бухгалтерського обліку для цілей складання фінансової звітності комунальних підприємств малого бізнесу

Усі заповнені та перевірені форми мають бути підписані керівником і головним бухгалтером УСТАНОВА, із зазначенням їхніх прізвищ для ідентифікації підписів.

Отже, УСТАНОВА як комунальне підприємство дотримується усієї низки законодавчих вимог при складанні та подачі річної звітності з урахуванням нормативних обмежень та специфіки типу обліку й звітності малих підприємств.

2.3. Особливості та порядок складання фінансової звітності комунального підприємства малого бізнесу

Процес складання балансу в УСТАНОВА починається з підготовки титульної сторінки та перенесення залишків із попереднього звітного періоду.

Далі заповнюється актив, зокрема розділ I «Необоротні активи». Первісна вартість необоротного матеріального активу, отриманого внаслідок обміну, внесення в статутний капітал або переданого безоплатно, визначається відповідно до методичних підходів до оцінки об’єктів за нормами НПСБО 7 «Основні засоби» і НПСБО 8 «Нематеріальні активи».

Первісна вартість створених у КП «Установа» необоротних матеріальних активів включає всі прямі витрати, пов’язані з їх створенням і приведенням до придатного стану. Крім того, вона може бути збільшена за рахунок витрат на вдосконалення чи доведення активу до рівня справедливої вартості (переоцінка).

Перші три статті балансу за формою 1-м УСТАНОВА присвячені розкриттю інформації про первісну вартість, залишкову вартість та накопичену амортизацію нематеріальних активів, які в основному складаються з розробленого підприємством програмного забезпечення та проєктів. У статті «Незавершені капітальні інвестиції» (рядок 1005) зазначається вартість інвестицій, пов’язаних із будівництвом, виготовленням, модифікацією чи реконструкцією основних засобів, інших необоротних активів або обладнання — як потребує монтажу, так і ні.

Сюди також включаються аванси забудовнику чи підряднику. У рядках

1010–1012 подається інформація щодо основних засобів комунальних підприємств: їх первісна вартість, обсяги зносу й залишкова вартість.

У цих рядках відображаються об’єкти власності КП «Установа», а також ті, що отримані на умовах фінансового лізингу чи оренди. Рядок 1020 включає показник первісної вартості біологічних активів. Однак такі активи відсутні, що зумовлено специфікою діяльності комунального підприємства. У статті «Довгострокові фінансові інвестиції» (рядок 1030) зазначаються інвестиції терміном понад один рік або ті, що не можуть бути реалізовані будь-якої миті. Окремо виділяються інвестиції, які обліковуються методом участі в капіталі, якщо інвестор має суттєвий вплив на об’єкт інвестування.

Інші необоротні активи, які не були згадані раніше, відображаються в рядку 1090. Процедура заповнення розділу I активу балансу КП «Установа», узгоджена з Планом рахунків бухгалтерського обліку, структурована в таблиці 2.2.

Другий розділ активу балансу «Оборотні активи» у УСТАНОВА формується на основі залишків рахунків 2-го і 3-го класів Плану рахунків (як зазначалося раніше, досліджуване комунальне підприємство застосовує повний План рахунків). У цьому розділі КП «Установа» відображає грошові кошти та їх еквіваленти, які не мають обмежень у використанні, а також інші активи, що передбачаються для реалізації або використання впродовж дванадцяти місяців від дати складання Балансу. Це включає запаси, векселі до отримання, поточну дебіторську заборгованість за товарами, роботами, послугами та іншими операціями, а також поточні фінансові інвестиції.

У рядку «Запаси» (1100) досліджуване комунальне підприємство наводить інформацію про вартість матеріалів, призначених для обробки, переробки, використання у виробничому процесі чи для поточних господарських потреб, зокрема для реалізації. До цього також входять малоцінні та швидкозношувані предмети в межах нормального операційного циклу.

Таблиця 2.2

Узгодженість рахунків із розділом І активу Балансу (форма 1-м)

УСТАНОВА

Назва статті	Код рядка	Методика заповнення
Нематеріальні активи		
Нематеріальні активи	1000	Рядок 1001-рядок1002
первісна вартість	1001	Дт 12 «Нематеріальні активи»
накопичена амортизація	1002	Кт 133 «Знос, амортизація нематеріальних активів»
Капітальні інвестиції		
незавершені капітальні інвестиції	1005	Дт 15 «Капітальні інвестиції»
Основні засоби		
залишкова вартість	1010	рядок 1011 мінус рядок 1012
первісна вартість	1011	Дт 10 «Основні засоби»(за винятком залишків за Дт 100 «Інвестиційна нерухомість»). Дт 11 «Інші необоротні матеріальні активи»
знос	1012	Кт 131 «Знос основних засобів», Кт 132 « Знос інших необоротних матеріальних активів»
Довгострокові фінансові інвестиції		
довгострокові фінансові інвестиції	1030	Дт 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»

На дату балансу відповідно до пункту 24 П(С)БО 9 запаси комунального підприємства «Установа» Решетилівської міської ради оцінюються за найменшою з двох величин: первісною вартістю або чистою вартістю реалізації.

У рядку 1100 балансу цього підприємства відображається вартість малоцінних і швидкозношуваних предметів, сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів, комплектуючих виробів, запасних частин, тари тощо. Сюди ж включаються невикористані транспортно-заготівельні витрати, які залишаються на рахунках 20 і 22 на дату балансу. Також у цьому рядку зазначають залишки матеріалів на об’єкті будівництва, які призначено для подальшого використання в рамках будівельних контрактів. Водночас залишок за субрахунком 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу» не враховується у рядку 1100, оскільки для цього передбачено спеціальний вписуваний рядок звіту.

У статті «Готова продукція» (рядок 1103), що деталізує залишок запасів,

подають інформацію про вартість готової продукції на складі. Для даного комунального підприємства це не актуально, бо їх основна продукція не уречевлена – це послуги.

Рядки з 1125 по 1155 містять інформацію про дебіторську заборгованість, у тому числі за іншими розрахунками.

Щодо дебіторів – це особливий обліковий об’єкт у комунальних підприємств.

Для комунальних підприємств одним із самих злободенних питань є розрахунки з покупцями у вигляді поточної дебіторської заборгованості, оскільки майже ніяке з них не веде операцій з довгостроковими зобов'язаннями. Такі борги для комунальних підприємства – це сума реалізованих послуг людям в кредит, тобто з відстроченням платежу.

Дебіторські борги у споживачів комунальних послуг визнаються синхронно з визнанням доходів від реалізації послуг [3-6].

Залежно від приводу виникнення дебіторська заборгованість комунального підприємства поділяється на: борги за надані комунальні послуги і виконані роботи; отримані векселі; інші поточні борги за розрахунками. Відмітною характеристикою бізнесу з надання послуг є те, що першою подією є реалізація послуг в кредит зареєстрованим споживачам з наступною оплатою. Природно, що в такій ситуації мають місце ризики непогашення дебіторської заборгованості, це буде зумовлювати наявність у балансах комунальних підприємств статей стосовно дебіторської заборгованості та процедурні моменти з визнанням та оцінкою боргів, щодо погашення яких встрок виникають сумніви.

З метою організації обліку боргів споживачів комунальних послуг у відповідних підприємствах застосовують рахунок обліку дебіторської заборгованості у розрахунках з покупцями: 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями», обґрунтованим є мати декілька субрахунків третього порядку до уже згаданого рахунку, що додадуть даним аналітичної цінності [66]. Наприклад, чотиризначний субрахунок 3611 «Розрахунки з підприємствами і

організаціями (споживачами юридичними особами)», 3612 «Розрахунки з населенням (споживачами фізичними особами)», 3613 «Розрахунки з бюджетними установами» і далі за принципом групи споживачів комунальних послуг або економічного змісту операцій.

Аналітичний облік розрахунків з групами споживачів комунальних послуг доцільно організувати абонентськими відділами обслуговуючих суб'єктів по розрізу кожного абонента та у розрізі кожного рахунку.

Відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дані про поточну товарну дебіторську заборгованість розкриваються у чистій реалізаційній вартості. Проте в наказі про облікову політику комунального підприємства «Установа» відсутня деталізована інформація щодо методики розрахунку резерву сумнівних боргів.

Скасування в фінансовій звітності статті «Резерв сумнівних боргів» для малих підприємств утруднює для зовнішніх користувачів оцінювання співвідношення між цією статтею й загальною сумою дебіторської заборгованості, що може мати негативний вплив на повноту розкриття фінансової інформації. Актуальний на момент проведення дослідження порядок подання даних про нетоварну дебіторську заборгованість у балансі описано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Розкриття інформації в балансі (форма 1-м) УСТАНОВА щодо нетоварної дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість	Рядок	Зміст статті
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	Рядок 1135 є сумарним дебетовим сальдо рахунків 641, 642, 644. Це сума податків, зборів та обов'язкових платежів, яка або надміру (помилково або передчасно) спрямована до бюджету, або утворилася внаслідок перевищення податкового кредиту з ПДВ над зобов'язаннями з цього податку
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	Рядок 1155 є сумарним дебетовим сальдо рахунків інших видів нетоварної дебіторської заборгованості. При цьому останні чотири рахунки потрапляють до цього рядка тільки у разі виникнення на цих пасивних рахунках протилежного (дебетового) сальдо

До рядка 1165 «Грошові кошти та їх еквіваленти у національній валюті»

заносяться дані про залишки грошових коштів та їх еквівалентів у національній валюті УСТАНОВА.

Наприклад, тут вказується інформація про кошти підприємства на відкритому акредитиві, які відображаються на дебеті рахунку 313 «Інші рахунки в банку у національній валюті», або короткострокові боргові цінні папери у вигляді депозитних сертифікатів із терміном погашення до трьох місяців, номіновані в національній валюті.

Відомості щодо інших оборотних активів, які не згадуються у вищезазначених статтях, накопичуються у рядку 1190.

Щодо субрахунку 286, протягом 2024 року він представлений в одному рядку розділу 1200 «Необоротні активи та групи вибуття».

Упродовж останніх трьох років такі необоротні активи та групи вибуття не фіксувалися.

Зв’язок розділів пасиву Балансу УСТАНОВА із Планом рахунків відображено на рис. 2.2.

Заповнення пасиву балансу починається з рядка 1400 «Зареєстрований (пайовий) капітал», де фіксується вартість активів, які внесені власниками (учасниками) до капіталу УСТАНОВА згідно з установчими документами. Сума становить 4781,3 тис. грн і фігурує у сукупності і зареєстрований і пайовий капітал.

Додатковий капітал (рядок 1410) передбачає відображення суми перевищення вартості реалізації випущених акцій над їхньою номінальною вартістю (що не стосується цього малого підприємства) або вкладень понад заявлений статутний капітал (також відсутнє).

Резервний капітал (рядок 1415) включає залишки резервного капіталу, сформованого за рахунок нерозподіленого прибутку. Для УСТАНОВА резервний капітал лише пропонується для створення як страхова сума, але протягом років ця сума є відсутньою.

У Наказі про облікову політику УСТАНОВА слід передбачити зазначення цього виду власного капіталу. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)

(рядок 1420) містить інформацію про залишок нерозподіленого прибутку або непокритого збитку (у цьому разі значення зазначається в дужках і зменшує загальний обсяг власного капіталу як у 2024 р.).

Узгодженість плану рахунків із розділом І пасиву балансу УСТАНОВА наведена в табл. 2.4. У другому розділі пасиву балансу використовується інформація з рахунків 47–49 згідно з Планом рахунків, а для малих підприємств цей розділ зазвичай обмежений однією узагальненою статтею.

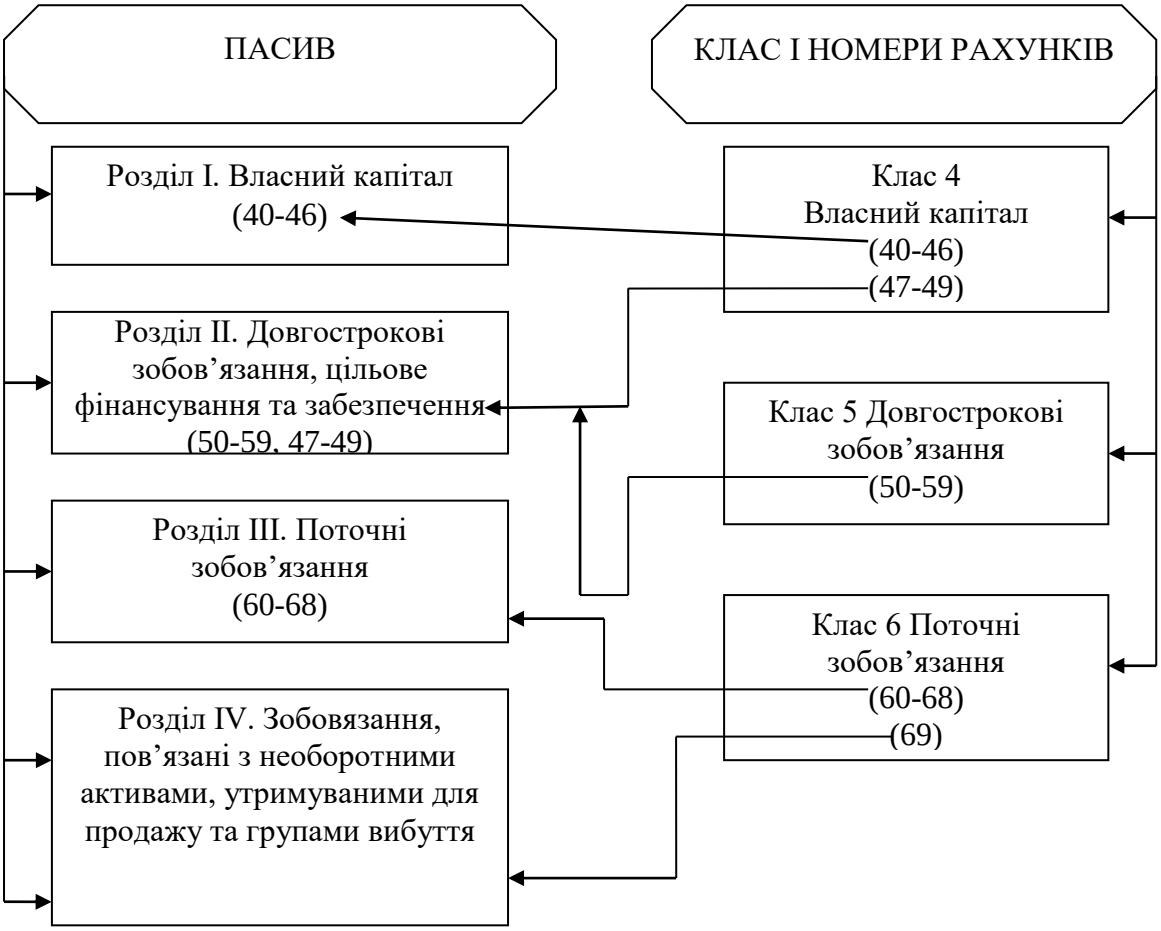

Рис. 2.2. Взаємний зв'язок складу статей пасиву Балансу за формою 1-м УСТАНОВА з повним Планом рахунків

Порядок формування і визначення суми забезпечення описаний у п. п. 13-19 П(С)БО11. Досліджуване КП «Установа» зазначає інформацію про забезпечення у Наказі про облікову політику: «резервування коштів на забезпечення оплати відпусток, забезпечення гарантійних зобов'язань, інших витрат і платежів проводити згідно чинного законодавства». За цією статтею у

комунальному підприємстві сумових показників не зафіксовано.

Таблиця 2.4

Узгодженість повного плану рахунків із розділом І пасиву Балансу (форма 1-м) УСТАНОВА

Назва статті	Код рядка	Методика заповнення
Статутний капітал	1400	Кт 40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»
Додатковий капітал	1410	Кт 421 «Емісійний доход», Кт 422 «Інший вкладений капітал»
Резервний капітал	1415	Кт 43 «Резервний капітал»
Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)	1420	Кт 441 «Прибуток нерозподілений», Дт 442 «Непокриті збитки»
Неоплачений капітал	1425	Дт 46 «Неоплачений капітал»
Усього за розділом І	1495	Сума рядків 300, 320, 340 плюс або мінус рядок 350, мінус рядок 360

У даному розділі розкривається інформація щодо суми заборгованості КП «Установа» перед банками за отриманими кредитами.

До інших довгострокових зобов’язань належать суми фінансової оренди, оренди комплексів необоротних активів на тривалий термін, а також відстрочені борги за податками, зборами чи фінансова допомога на поворотній основі.

Усі перелічені об’єкти відносяться до рахунків 5-го класу. Розділ 5 пасиву балансу підприємства КП «Установа» складається з рахунків 6-го класу відповідно до Плану рахунків (рахунки 60–68) і відображає зобов’язання зі строком погашення до одного року.

Стаття «Короткострокові кредити банків» (рядок 1600) включає інформацію про кредити, які мають бути погашені протягом 12 місяців, а також ті, у яких минув строк погашення. Поточні зобов’язання враховуються за сумою погашення відповідно до пункту 4 П(С)БО 11. Тут також відображається сумарний обсяг овердрафту, отриманого від банків.

До категорії доходів майбутніх періодів включаються авансові орендні платежі та інші попередньо отримані суми. Однак протягом періоду у комунальному підприємства «Установа» Решетилівської міської ради 2022–2024 років таких доходів зареєстровано не було.

Одною з головних проблем комунальних підприємств є розмежування видів ремонтних робіт для їх подальшого відображення у звітності. Для вірного віднесення робіт до того чи іншого виду ремонту – пропонуємо КП «Установа» використати робочі документи-ідентифікатори, які можна включити і як додатки до Наказу про облікову політику підприємства (табл. 2.5 і табл. 2.6)

Таблиця 2.5

Ідентифікація видів робіт щодо прибудинкових територій і благоустрою до включення у звітності до капітальних ремонтів

Перелік видів робіт, що поліпшують прибудинкові території та об'єкти зовнішнього благоустрою	Приклади робіт
1. Роботи щодо дитячих майданчиків, майданчиків для відпочинку жителів, спортивних майданчиків дворів і мікрорайонів	Будівництво. Облаштування. Озеленення внутріквартальних територій
2. Роботи щодо додаткової мережі поливних систем; нових асфальтових тротуарів та проїзних доріг; нових каналів для прокладання труб центрального опалення; сміттєпроводів та сміттєприймальників	Обладнання Відновлення. Переобладнання Облаштування

При отриманні від ремонтної бригади комунального підприємства Актів виконаних робіт – бухгалтер у звітності віднесе ці роботи до витрат діяльності відповідно наступного переліку (табл. 2.6).

Аналізуючи структуру доходів у «Звіті про фінансові результати» (форма № 2-м) для комунальних підприємств малого бізнесу, можна помітити істотні відмінності в порівнянні зі структурою доходів у «Звіті про фінансові результати» (форма № 2).

Особливо звертає на себе увагу те, що відсутній чіткий поділ між звичайною діяльністю та надзвичайними подіями. Доходи від надзвичайних подій не виділені окремим рядком, а входять до складу інших доходів. Такий порядок відповідає вимогам МСБО 1 «Подання фінансових звітів».

Таблиця 2.6

Ідентифікація видів робіт щодо прибудинкових територій і благоустрою до включення у звітності до поточних ремонтів

Перелік видів робіт, що підтримують прибудинкові території та об'єкти зовнішнього благоустрою у придатному справному стані	Приклади робіт
1. Санітарне обслуговування та прибирання прибудинкових територій	Посипання піском тротуарів, дворових перехідних доріжок, зовнішніх сходів і майданчиків до них. Утримання в справному і охайному стані урн, очищення їх від сміття. Очищення від ущільненого снігу і обледеніння асфальтного покриття Завантаження і розвантаження снігу, вивезення його своїми або найманими транспортними засобами, включно сніг із даху Участь у механізованому прибиранні снігу. Влаштування в періоди відлиги борозен для талої води Завантаження грубого сміття на транспортні засоби. Утримання в порядку помийних ям та дворових туалетів, що приєднані до місцевої каналізаційної мережі, а також туалетів з вигрібними ямами. Нагляд за збереженням зовнішнього обладнання.
2. Ремонт конструкційних елементів, інженерних систем і технічних пристроїв елементів благоустрою	Заміна водостічних труб, водопровідних труб, труб систем центрального опалення. Ремонт елеваторних вузлів, зливної каналізації, каналізаційних труб Ремонт систем холодного та гарячого водопостачання, теплоізоляції Ремонт обладнання дитячих, господарських майданчиків.

Структура доходів операційної діяльності у формі № 2-м УСТАНОВА виглядає так: стаття «Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)» фактично охоплює суми доходів від основної діяльності (рядок 2000) та «Інші операційні доходи» (рядок 2120). Водночас доходи від фінансової і інвестиційної діяльності розкриваються менше детально, оскільки вони відображаються загальною сумою.

Планом рахунків передбачено специфічні рахунки для обліку доходів підприємств малого бізнесу: рахунок 70 «Доходи від реалізації» (найчастіше у КП «Установа» використовують субрахунок 703 «Дохід від надання послуг»), рахунок 71 «Доходи від операційної діяльності» (зокрема, доходи від зберігання коштів на банківських рахунках) та рахунок 74 «Інші доходи».

На прикладі УСТАНОВА видно, що при складанні звіту доходи підставляються з витратами, які ведуться відповідно до наказу про облікову політику виключно на рахунках 9 класу.

Таблиця 2.7

Методика формування Звіту про фінансові результати УСТАНОВА за структурними блоками у 2022-2024 рр.

Стаття	Код рядка	Методика формування
Дохідна частина		
Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг	2000	Оборот Дт 701, 702, 703 Кт 791 - оборот Дт 791 Кт 704
Інші операційні доходи	2120	Оборот Дт 71 Кт 791
Інші доходи	2240	Обороти Дт 72, 73 Кт 792, Дт 74 Кт 793
Всього доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	Ряд. 2000 + ряд. 2120 + ряд. 2240
Витратна частина		
Собівартість реалізованої продукції, товарів, робіт, послуг	2050	Оборот Дт 791 Кт 90 (наводиться у дужках)
Інші операційні витрати	2180	Обороти Дт 791 Кт 92, 93, 94 (наводяться у дужках)
Інші витрати	2270	Обороти Дт 792 Кт 95, 96, Дт 793 Кт 97 (наводяться у дужках)
Всього витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	Ряд.2050 + ряд.2180 + ряд.2270
Підсумкова частина		
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	Ряд. 2280 - ряд. 2285 (від'ємний результат наводиться у дужках)
Податок на прибуток	2300	Оборот 98 Кт 641/податок на прибуток (наводиться у дужках)
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	Ряд. 2290 - ряд. 2300 (від'ємний результат наводиться у дужках)

Щодо удосконалення форм звітності для малих комунальних підприємств, деякі експерти пропонують новий варіант форми звіту про фінансові результати з урахуванням вимог МСФЗ за методом «нетто». У відповідності до цієї пропозиції, формат форми № 2-м у період 2022-2024 років починається з показника 2000 «Чистий дохід від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг», що відображає виручку без податків та інших вирахувань.

У структурі звіту за формою № 2-м КП «Установа» можна виділити три основні елементи: дохідну частину, витратну частину та підсумкову частину. У новій формі № 2-м дохід від реалізації товарів, робіт і послуг одразу вказується без непрямих податків (ПДВ тощо), інших зборів та вирахувань. До інших операційних доходів підприємств малого бізнесу, крім доходів від зберігання коштів на банківських рахунках, зазвичай включаються такі позиції: доходи від операційної оренди активів (за винятком оренди інвестиційної нерухомості),

доходи від реалізації оборотних і необоротних активів, призначених для продажу, операційні курсові різниці, штрафи, пені, неустойки та інші санкції за порушення умов договорів тощо.

Рядок «Податок на прибуток» для цього суб'єкта протягом кожного року досліджуваного періоду не має практичного застосування, оскільки УСТАНОВА функціонувало як на спрощеній системі оподаткування, так і на загальній системі в різні періоди часу.

У рядку 2240 «Інші доходи» узагальнено відображаються такі категорії доходів, які відсутні у звітності УСТАНОВА: дивіденди, доходи від участі в капіталі та інші доходи від фінансових інвестицій; доходи від неопераційних курсових різниць; інші доходи, що виникають у процесі діяльності, але які не пов'язані з операційною діяльністю.

У рядку 2050 показано собівартість реалізації, визначену відповідно до п. 10 і 11 ПБУ-16.

У рядку 2180 «Інші операційні витрати» КП «Установа» відображено сукупно адміністративні витрати, витрати на збут, а також собівартість реалізованих оборотних активів (за винятком готової продукції, товарів і фінансових інвестицій) та необоротних активів, призначених для продажу.

За наявності підстав доцільно також відобразити витрати на формування резерву сумнівних боргів. У рядку 2270 «Інші витрати» наводяться витрати, що належать до неопераційних видів діяльності.

Показники підсумкових рядків визначають чистий прибуток (збиток), отриманий у результаті діяльності УСТАНОВА за звітний період.

Складений бухгалтерський фінансовий звіт за м-формами підлягає детальній перевірці головним бухгалтером УСТАНОВА з метою забезпечення коректності заповнення всіх рядків балансу та їх взаємної узгодженості.

Після завершення остаточної перевірки звіт затверджується за допомогою електронних підписів. Датою подання фінансової звітності для підприємства вважається день фактичної передачі звітності за належністю в електронній системі, а при надсиланні поштою - дата отримання звітності адресатом,

зазначена на поштовому штемпелі підприємства зв'язку, що обслуговує адресата.

Наразі фінансова звітність подається двом державним органам: 1) органам статистики; 2) податковим органам.

Підприємства малого бізнесу також реєструють власний кабінет в органах державної статистики та визначають перелік форм статистичної звітності відповідно до масштабів діяльності та галузевої специфіки.

Юридична особа, незалежно від організаційно-правової форми та режиму оподаткування інших податків і/або форм нарахування (виплати, надання) доходу (у грошовій або негрошовій формі), зобов'язана нараховувати, утримувати та сплачувати податок на доходи фізичних осіб (що стосується всіх видів доходів, що виплачуються на користь фізичних осіб), передбачений розділом IV Податкового кодексу, до бюджету від імені та за рахунок фізичної особи з доходів, що виплачуються такій особі; вести податковий облік, подавати податкову звітність до податкових органів та нести відповідальність за порушення його норм у порядку, визначеному ст. 119 та розділом IV Податкового кодексу [46].

Отже, підґрунтям податкової звітності цього підприємства є зведений звіт з ПДФО та єдиного соціального внеску.

Відповідно до наказу про облікову політику досліджуваного підприємства, для ведення обліку та формування звітних форм УСТАНОВА застосовується програмний продукт «1С: Бухгалтерія», який є комплексним програмним забезпеченням і має численні спеціалізовані галузеві версії.

В організації УСТАНОВА система бухгалтерського обліку побудована на основі локальної комп'ютерної мережі підприємства з можливістю оновлення встановленого програмного забезпечення через Internet.

Для підготовки фінансової звітності використовуються всі наявні довідники, основними з яких є «Види діяльності» та «Види витрат». Довідник «Фірми» містить реквізити досліджуваного малого підприємства і складається з одного запису, який потрібно оновлювати у разі зміни ключових реквізитів.

Довідник «Доходи/витрати» застосовується для аналітичного обліку доходів і витрат з метою оподаткування. На його основі може формуватися Декларація про прибуток у платників податку на прибуток за загальною системою оподаткування. Таким чином, використання вказаних довідників забезпечує формування балансу цього малого підприємства (додаток В).

Для визначення фінансового результату діяльності застосовується документ «Фінансові результати» (в головному меню — пункт «Інші документи»). Він призначений для закриття всіх рахунків доходів і витрат (класи 7, 8, 9) на відповідні субрахунки рахунку 79 «Фінансові результати». Цей документ може працювати в кількох режимах залежно від того, який саме рахунок закривається. На підставі згаданих документів формується Звіт про фінансові результати (додаток В).

У контексті вдосконалення системи звітності вітчизняних комунальних підприємств слід підкреслити зростаючу важливість нефінансових звітів як наслідок впровадження корпоративної соціальної відповідальності [13].

Також прогресивним напрямом удосконалення звітності комунального підприємства «Установа» є розробка форм управлінської звітності.

Форми управлінської звітності для підприємств комунального спрямування з ремонтних робіт і утримання житлового фонду можуть бути наступними: зведений аналіз фінансово-господарської діяльності; постатейний аналіз доходів і видатків; аналіз фінансово-господарської діяльності з утримання житлового фонду; аналіз фінансово-господарської діяльності з утримання прибудинкових територій; аналіз фінансово-господарської діяльності з утримання об’єктів зовнішнього благоустрою; аналіз витрат на збут та перевірку лічильників; аналіз фінансово-господарської діяльності по ремонтній бригаді; аналіз фінансово-господарської діяльності головного інженера; аналіз фінансово-господарської діяльності з надання інших послуг; адміністративно-господарські витрати; аналіз фінансово-господарської діяльності по окремих транспортних одиницях.

Управлінська звітність у УСТАНОВА для уникнення додаткових витрат на програмне забезпечення пропонується до формування у Microsoft Excel за періоди: квартал, півріччя, дев’ять місяців та рік і на підставі саме цієї звітності будуть у подальшому прийняті відповідні управлінські рішення.

РОЗДІЛ 3
АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Фінансово-економічний стан досліджуваного комунального підприємства

Для початку аналізу діяльності слід звернути увагу на перелік послуг і видів робіт, які виконує комунальне підприємство «Установа» Решетилівської міської ради на території Решетилівської територіальної громади.

Основні напрями та функції діяльності цього підприємства включають:

1. Здійснення санітарного очищення та організація благоустрою території громади.

2. Підтримання лавок на автомобільних зупинках і в парках у належному технічному стані, включаючи їх фарбування.

3. Проведення робіт із підготовки до масових святкових заходів.

4. Ручне й механізоване прибирання території громади.

5. Організація співпраці з підприємствами, установами та організаціями, розташованими в межах громади, з метою залучення їх до благоустрою закріплених за ними територій.

6. Сприяння проведенню культурно-масових заходів у межах територіальної громади.

7. Надання послуг у сфері благоустрою, зокрема озеленення та квіткового оформлення територій, опорядження інтер'єрів, централізованого водопостачання, а також здача приміщень в оренду.

8. Виконання комплексу робіт із догляду за зеленими насадженнями: їх утримання, відновлення та видалення вздовж вулиць, доріг, а також у парках, скверах, садах та інших об'єктах загального користування, в санітарно-захисних зонах і на прибудинкових територіях.

9. Забезпечення догляду за пам’ятниками, збереження їх у належному стані.

10. Технічне обслуговування систем зовнішнього освітлення та відповідного електротехнічного обладнання.

11. Розробка та впровадження комплексних заходів щодо підтримки територій населених пунктів у впорядкованому стані. Це включає санітарну очистку, збереження об’єктів загального користування та природних ландшафтів.

12. Організація централізованого вивезення і захоронення твердих побутових відходів. Наведений перелік відображає широкий спектр завдань, спрямованих на забезпечення комфортного та екологічно безпечного середовища проживання мешканців громади.

Аналіз стану комунальних підприємств в Україні та зокрема в Полтавській області вказує на їхню незначну частку в загальній структурі підприємств, низький рівень Установаивності використання основних засобів і високу собівартість надання послуг.

Попри це, комунальні підприємства є важливими для розвитку міської та місцевої інфраструктури, що в сучасних умовах вимагає адаптації до прогресивних змін.

Їхній розвиток має відповідати глобальним тенденціям, адже лише ті підприємства, які постійно удосконалюються та впроваджують новітні технології, здатні працювати Установаивно та витримувати умови конкуренції.

Для комплексної характеристики діяльності досліджуваного КП «Установа» доцільно детально проаналізувати дані, які ілюструють основні масштаби їхньої роботи, як показано в табл. 3.1.

Чисельність персоналу організації є досить значною і в середньому становить 65 осіб, які здійснюють діяльність відповідно до визначених статутних цілей. Відповідно до штатного розпису (додаток Г) структура працівників є наступною: адміністративно-управлінський апарат – 5 осіб; сектор правової, організаційної та кадрової роботи – 2 особи; сектор охорони праці й цивільного захисту – 2 особи; загальновиробничий персонал – 55 осіб.

Таблиця 3.1

Характеристика основних показників масштабів діяльності УСТАНОВА за 2022-2024 р.

Показники	Роки			2024 р. до 2022 р. у %
	2022	2023	2024	
Середньорічна чисельність працюючих, осіб	62	67	64	103,23
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн	7458,8	15077,1	18107,6	у 2,43 рази
Середньорічна вартість оборотних активів, тис. грн, з них:	523,5	1639,65	2668,15	у 5,1 рази
оборотні виробничі фонди;	384,95	825,15	1072,7	у 2,8 рази
фонди обігу	138,55	814,5	1595,45	у 11,51 рази
Вартість валової продукції, тис. грн	254,1	34	34	13,38
Вартість товарної продукції, тис. грн	907,5	1391,2	1083,9	119,44
Валовий прибуток (збиток), тис. грн	49	545	-196	х
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	40,2	545	-196	х

Матеріально-технічний потенціал КП «Установа» демонструє суттєве зростання: вартість основних засобів збільшилась у 2,43 раза, що підтверджується зростанням середньорічної вартості основних засобів на 10648,8 тис. грн.

Також середньорічна вартість оборотних активів зросла у 5,1 раза, що було обумовлено збільшенням вартісного показника фондів обігу у 11,51 раза. Показники Установаивності діяльності, зокрема абсолютні величини, свідчать про певне покращення роботи підприємства протягом аналізованого періоду. Зокрема, зростання вартості товарної продукції на 176,4 тис. грн (приблизно 19,44%) стало однією з основних причин цього, причому помітний вплив мав ціновий фактор.

Однак прибуток підприємства мав позитивні значення лише у перші два роки дослідження, тоді як у звітному 2024 році зафіксовано збиток у розмірі 196 тис. грн.

На основі даних річної фінансової звітності за трьохрічний період був здійснений аналіз майнового стану діяльності підприємства, результати якого подано в табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Динаміка і структура майна УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

Види активів (майна)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни(+,-)		
	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	питомої ваги, пунктів	2024 р. у % до 2022 р.
Майно всього	13130	100,0	21120	100,0	21041	100,0	+7911	-	+60,3
Необоротні активи	12177	92,7	18794	89,0	18032	85,7	+5854	-7,0	+48,1
Основні засоби	11971	91,2	18184	86,1	18032	85,7	+6061	-5,5	+50,6
Оборотні активи	953	7,3	2327	11,0	3010	14,3	+2057	+7,0	у 3,2 рази
Запаси	738	5,6	10473	49,6	10108	48,0	+9370	+42,4	у 13,7 рази
Поточна дебіторська заборгованість	89	0,7	1086	5,1	1378	6,5	+1288	+5,9	у 15,4 рази
Грошові кошти і поточні фінансові інвестиції	125	1,0	328	1,6	399	1,9	+274	+0,9	у 3,2 рази
Інші оборотні активи	-	х	24	0,1	59	0,3	+59	+0,3	х

Проведений аналіз майна балансу КП «Установа» показав, що загальна вартість майна підприємства за звітний рік порівняно з базовим зросла на 60,3%, що у грошовому вираженні становить 7911 тис. грн. Зокрема, необоротні активи збільшилися на 48,1% (на 5854 тис. грн), а основні засоби — на 50,6% (6061 тис. грн).

Також спостерігається збільшення вартості оборотних активів на 2057 тис. грн, що у відносному вираженні еквівалентно зростанню в 3,2 рази. Готова продукція відсутня у залишках балансових рахунків підприємства, оскільки основний напрям його діяльності — це надання послуг із ремонту, благоустрою будинків тощо, що відповідає статутній меті.

Загалом майновий стан КП «Установа» у порівнянні з 2022 роком покращився. Водночас серед негативних змін слід відзначити значне збільшення поточної дебіторської заборгованості на 1288 тис. грн (у 15,4 рази), що стало наслідком значних обсягів наданих, але не оплачених абонентами послуг. Позитивною тенденцією є зростання грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 274 тис. грн (у 3,2 рази), що має сприятливо позначитися на платоспроможності та ліквідності підприємства.

Зростання дебіторської заборгованості свідчить про недостатню активність підприємства у претензійно-позовній роботі, що вимагає корекції. Іншим важливим напрямом оцінки фінансового стану КП «Установа» є аналіз джерел формування капіталу.

Оцінка джерел формування капіталу проводиться на основі скороченого аналітичного балансу, який формується шляхом групування статей вихідного балансу за складом та економічним змістом. Горизонтальний і вертикальний аналіз джерел формування капіталу КП «Установа» наведено в табл. 3.3

Таблиця 3.3

Структура і динаміка джерел формування капіталу УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

№ п/п	Види пасивів (джерел формування капіталу)	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміни (+,-)		
		сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	сума, тис. грн	у % до підсумку	суми, тис. грн	питомої ваги, п.	у % до 2022 року
	Джерела формування капіталу, всього	13130	100,0	21120	100,0	21041	100,0	+7911	-	+60,3
1.	Власний капітал	11957	91,1	16633	78,8	15954	75,8	+3997	-15,2	+33,4
1.1	Зареєстрований (пайовий) капітал	-	х	4561	21,6	4781	22,7	+4781	+22,7	х
1.2.	Нерозподілений прибуток	171	1,3	717	3,4	521	2,5	+349	+1,2	у 3,04 рази
1.3.	Додатковий капітал	11785	89,8	11355	53,8	10652	50,6	-1133	-39,1	-9,6
2.	Зобов'язання і забезпечення	1179	9,0	4494	21,3	5095	24,2	+3916	+15,2	у 4,3 рази
2.1.	Довгострокові зобов'язання та забезпечення	709	5,4	1339	6,3	1562	7,4	+853	+2,0	+120,3
2.2.	Поточні зобов'язання і забезпечення	464	3,5	3148	14,9	3525	16,8	+3061	+13,2	у 7,6 рази
2.2.1	Поточна кредиторська заборгованість	117	0,9	0	0,0	133	0,6	+16	-0,3	+13,7

Результати горизонтального та вертикального аналізу джерел формування

капіталу УСТАНОВА (табл. 3.3) демонструють як позитивні, так і негативні риси та тенденції, які впливають на майновий стан підприємства згідно з даними пасиву балансу.

Серед позитивних моментів варто зазначити наступне:

- у балансі відсутні суми за несприятливими статтями пасиву, такими як непокриті збитки, неоплачений або вилучений капітал;

- у 2024 році, порівняно з 2022 роком, загальна вартість джерел формування капіталу зросла на 7911 тис. грн, що становить приріст на 60,3%.

Зокрема, власний капітал у грошовому виразі зріс на 3997 тис. грн (33,4%). Така динаміка сприяла підвищенню частки власного капіталу в структурі джерел фінансування на 0,6 відсоткових пункти.

У той же час можна зазначити кілька негативних аспектів:

- загальна сума поточних зобов’язань разом із забезпеченнями суттєво збільшилася протягом аналізованого періоду на 3061 тис. грн, що еквівалентно зростанню у 7,6 рази;

- значною залишається залежність КП «Установа» від довгострокових кредитів, сума яких протягом аналізованого періоду зросла на 853 тис. грн і в 2024 році становила вже 1562 тис. грн.

Протягом 2022-2024 років на КП «Установа» не було зафіксовано доходів майбутніх періодів чи забезпечень для майбутніх витрат і платежів. Показники оборотності активів, а також тривалості операційного та фінансового циклів аналізуються у рамках дослідження ділової активності підприємства (табл. 3.4).

У 2024 році порівняно з 2022 роком чистий дохід від реалізації продукції зріс на 176 тис. грн, але разом із цим спостерігалося значно більше збільшення середньорічної вартості оборотних активів на 2192 тис. грн.

У результаті коефіцієнт обертання оборотних активів знизився на 1,449 пункту, тривалість одного обороту збільшилася на 697 днів, а в порівнянні з попереднім роком цей показник зріс на 462 дні.

Таблиця 3.4

Показники аналізу ділової активності УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

Показники	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення, (+,-) 2024 р. від	
				2022 р.	2023 р.
Вихідна інформація, тис. грн					
1. Чистий доход від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	908	1391	1084	+176	-307
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	254	34	34	-220	-
3. Середньорічна вартість активів	6565	17125	21081	+14516	+3956
4. Середньорічна вартість оборотних активів	476	1640	2668	+2192	+1029
5. Середньорічна вартість запасів	369	813	1031	+662	+218
6. Середньорічна вартість поточної дебіторської заборгованості	45	588	1232	+1187	+644
7. Середньорічна вартість власного капіталу	5978	14295	16294	+10315	+1999
8. Середньорічна величина кредиторської заборгованості	58	58	-	-58	-58
Показники ділової активності					
9. Коефіцієнт обертання активів	0,138	0,081	0,051	-0,087	-0,030
10. Тривалість одного обороту активів, днів	2604	4431	7002	+4397	+2570
11. Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,906	0,848	0,406	-1,499	-0,442
12. Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	189	424	886	+697	+462
13. Коефіцієнт обертання запасів	0,689	0,042	0,033	-0,656	-0,009
14. Тривалість одного обороту запасів, днів	523	8611	10916	+10394	+2306
15. Коефіцієнт обертання поточної дебіторської заборгованості	20,325	2,367	0,880	-19,445	-1,487
16. Тривалість одного обороту поточної дебіторської заборгованості, днів	18	152	409	+391	+257
17. Коефіцієнт обертання власного капіталу	0,152	0,097	0,067	-0,085	-0,031
18. Тривалість одного обороту власного капіталу, днів	2372	3699	5412	+3040	+1713
19. Коефіцієнт обертання кредиторської заборгованості	4,358	0,583	-	-	-
20. Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості, днів	83	617	-	-	-
21. Тривалість операційного циклу, днів	540	8763	11326	10785	2563
22. Тривалість фінансового циклу, днів	458	8146	-	-	-

Окрім цього, тривалість обороту запасів виявилася надзвичайно великою і становить 10394 дні. Також строк повернення коштів у розрахунках і дебіторської заборгованості подовжився на 391 день. Щодо пасивів підприємства, тривалість обороту власного капіталу зросла на 3030 днів. Розрахувати цей показник для кредиторської заборгованості практично

неможливо через майже повну відсутність боргів перед постачальниками. Значна частка поточних зобов’язань сформована за рахунок інших видів запозичень. Проведені розрахунки засвідчили, що операційний цикл подовжився на 10879 днів. Водночас фінансовий цикл у базовому періоді взагалі не піддається обчисленню. Таким чином, надзвичайно великі значення тривалості обороту активів і складових власного капіталу комунального підприємства вказують на кризовий стан його ділової активності.

3.2. Оцінювання фінансової стійкості та платоспроможності підприємства

Одним із ключових показників для оцінювання фінансового стану комунального підприємства «Установа» Решетилівської міської ради є рівень його ліквідності та платоспроможності, що характеризує здатність підприємства своєчасно й у повному обсязі виконувати свої фінансові зобов’язання.

Досягнення фінансової стійкості передбачає такий стан підприємства, за якого всі ресурси, інвестовані у його господарську діяльність, повністю покриваються доходами, отриманими від цієї діяльності. При цьому отриманий прибуток має сприяти забезпеченню самофінансування підприємства та його незалежності від залучення зовнішніх джерел для формування активів або майна.

Фактичне значення коефіцієнта автономії протягом аналізованих років перевищує нормативне, що свідчить про те, що на кінець 2024 року частка власного капіталу у валюті балансу УСТАНОВА становить 75,8%. Це на 0,152 пункти менше у порівнянні з 2022 роком. Таким чином, можна зробити висновок, що загальна сума зобов’язань підприємства не перевищує обсягу власних джерел фінансування. Це означає, що ризик для кредиторів є відносно низьким, а підприємство демонструє певну незалежність від зовнішніх

кредиторів та підтверджує свою фінансову стійкість.

Таблиця 3.5

Аналіз показників фінансової стійкості УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

№ п/п	Показники	Норма-тивне значен-ня	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р.	
						від 2022 р.	від 2023 р.
1.	Показники структури джерел формування капіталу						
1.1.	Коефіцієнт автономії	≥0,5	0,911	0,788	0,758	-0,152	-0,029
1.2.	Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	<0,5	0,035	0,149	0,168	+0,132	+0,018
1.3.	Коефіцієнт фінансового ризику	<1	0,039	0,189	0,221	+0,182	+0,032
1.4.	Коефіцієнт фінансової стабільності	≥1	25,757	5,283	4,526	-21,231	-0,757
1.5.	Коефіцієнт поточних зобов’язань	Підви-щення	1,000	1,000	1,000	-	-
2.	Показники стану оборотних активів						
2.1.	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,5	-0,018	-0,130	-0,130	-0,112	-
2.2.	Коефіцієнт забезпечення оборотних активів	≥0,1	-0,232	-0,929	-0,690	-0,459	+0,238
2.3.	Коефіцієнт забезпечення запасів	≥0,5	-0,299	-2,432	-1,771	-1,471	+0,661
2.4.	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	Підви-щення	-0,567	-0,152	-0,192	+0,375	-0,040
3.	Показники стану основного капіталу						
3.1.	Коефіцієнт майна виробничого призначення	Підви-щення	0,968	0,903	0,913	-0,055	+0,010
3.2.	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	Підви-щення	0,912	0,861	0,857	-0,055	-0,004
3.3.	Коефіцієнт нагромадження амортизації	Зниження	0,081	0,091	0,141	+0,060	+0,049
3.4.	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	Підви-щення	0,078	0,124	0,167	+0,089	+0,043

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу помірно підвищився з 0,035 до 0,168, що вказує на зростання рівня фінансової залежності підприємства від кредиторів. Водночас коефіцієнт фінансової стабільності свідчить, що у 2024 році власний капітал перевищував зобов'язання у 4,526 рази, тоді як у базовому році — у 25,757 разів. Загалом динаміка показників таблиці 3.5 свідчить про середній рівень фінансової стійкості підприємства. Аналізуючи фінансову стабільність КП «Установа», варто зазначити: власники та інвестори зазвичай схильні до допустимого зростання частки позикових коштів, тоді як кредитори,

зокрема банки чи постачальники, надають перевагу підприємствам із вищою часткою власного капіталу. Через те, що баланс досліджуваного підприємства не містить довгострокових зобов’язань, коефіцієнти довгострокового залучення позикових коштів, довгострокових зобов’язань та фінансового левериджу дорівнюють нулю. При цьому коефіцієнт поточних зобов’язань вказує на те, що структура боргу повністю складається з поточних зобов'язань (100%) як у 2022-му, так і у 2024 роках. Показники стану оборотного капіталу підприємства демонструють негативні значення та не відповідають нормативним тенденціям. Це пояснюється тим, що власний капітал значно поступається сумі оборотних активів. Таким чином, КП «Установа» не має достатнього рівня фінансової стійкості щодо забезпеченості високоліквідними оборотними активами та не демонструє ознак позитивної динаміки згідно з теоретичними підходами фінансового аналізу. Коефіцієнт виробничого потенціалу зазнав зниження з 0,968 до 0,913, а коефіцієнт реальної вартості основних засобів у складі майна — з 0,912 до 0,857. Це свідчить про певне скорочення частки основних засобів і оборотних виробничих фондів у загальній структурі майна.

Негативну динаміку, однак добру з точки зору логіки економічних процесів, має коефіцієнт нагромадження амортизації, адже рівень зношеності основних засобів УСТАНОВА зріс з 8,1 до 14,1 %. Таким чином, спостерігається певне погіршення функціонального стану необоротних активів. Але слід зазначити, що суми таких наростаючих підсумків зносу є незначними.

За динамікою коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів підприємство має негативний рівень забезпеченості оборотними коштами. Якщо у 2022 році на 1 грн необоротних активів припадало 0,078 грн. оборотних, то у 2024 році 0,167 грн, що ілюструє позитивну, але недостатню тенденцію розвитку означеного показника у УСТАНОВА.

Відзначається негативна динаміка коефіцієнта нагромадження амортизації, що є логічним з точки зору економічних процесів. Рівень зношеності основних засобів підприємства УСТАНОВА зріс з 8,1% до 14,1%, що демонструє певне погіршення функціонального стану необоротних активів.

Водночас варто зазначити, що суми накопиченого зносу залишаються несуттєвими. Дослідження динаміки коефіцієнта співвідношення оборотних і необоротних активів свідчить про недостатній рівень забезпеченості підприємства оборотними коштами.

Якщо у 2022 році на кожну гривню необоротних активів припадало лише 0,078 грн оборотних, то у 2024 році цей показник зріс до 0,167 грн. Це свідчить про позитивну, проте ще недостатню тенденцію розвитку даного показника для УСТАНОВА. Ліквідність КП «Установа» визначається як здатність підприємства швидко конвертувати активи в грошові засоби для виконання своїх фінансових зобов'язань.

Вона характеризує можливість комунального підприємства у короткі терміни перетворювати активи на гроші для здійснення платежів. Ліквідність оцінюється через співвідношення обсягу ліквідних активів, доступних для погашення боргів, до розміру зобов'язань.

Часто ліквідність КП «Установа» трактується як здатність малого бізнесу дотримуватися платіжної дисципліни завдяки своїм активам. Аналіз ліквідності балансу проводиться шляхом порівняння сум платіжних засобів в активі, згрупованих відповідно до терміновості оплати. Структурний аналіз ліквідності балансу УСТАНОВА за період 2022–2024 років представлений у табл. 3.6.

Таблиця 3.6

Показники ліквідності балансу УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

№ п/п	Надлишок (+), нестача (-) платіжних засобів	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1.	А1-П1	-93	+235	+266
2.	А2-П2	+89	+1111	-2014
3.	А3-П3	+738	+889	-329
4.	А4-П4	-734	-2234	+2078

У 2022 році, згідно з даними табл. 3.6, спостерігалася нестача високоліквідних активів для покриття найбільш термінових зобов'язань, яка становила 93 тис. грн.

У 2024 році ситуація покращилася, і ця сума мала позитивне значення — 266 тис. грн, що свідчить про абсолютну ліквідність балансу в останніх двох роках досліджуваного періоду.

Середньоліквідні активи у 2022 році демонстрували надлишок платіжних засобів у сумі 89 тис. грн. Подібна картина спостерігалася і щодо низьколіквідних активів, де надлишок становив 738 тис. грн. Це говорить про наявність як поточної, так і перспективної ліквідності у балансу підприємства. Проте у період 2023-2024 років зафіксована негативна тенденція для підприємства. У 2024 році середньоліквідних активів не вистачало на 2014 тис. грн, а нестача низьколіквідних активів становила 329 тис. грн.

Систематизований аналіз показників ліквідності та платоспроможності УСТАНОВА можна виконати одночасно, а результати наведені у табл. 3.7. За підсумками розрахунків, коефіцієнт абсолютної ліквідності за період 2022-2024 років відповідав нормативним значенням лише в базовому році – 2022-му.

Згідно з показником за 2024 рік (0,113), підприємство могло погасити лише 11,3% найбільш строкових боргів за першою вимогою кредиторів. Такі дані свідчать про належну грошову платоспроможність УСТАНОВА лише у базовому році досліджуваного періоду. Це обумовлено значним залишком грошових коштів і боргів дебіторів, які виступали активами на тлі майже мінімальних показників зобов’язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022 році становив 0,462, а у 2024 році зріс до 0,521. Попри незначне підвищення на 0,059 відсоткових пунктів, цей показник залишається нижчим від нормативного значення 0,7. Коефіцієнт загальної ліквідності у 2022 році дорівнював 2,052, тоді як у 2024 році знизився до 0,854, що також є нижчим за нормативне значення 1,0.

Таблиця 3.7

Показники оцінювання ліквідності і платоспроможності УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

Показники	Нормативне значення	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відхилення (+,-) 2024 р. від	
					2022 р.	2023 р..
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	≥0,2	0,270	0,104	0,113	-0,156	0,009
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	≥0,7	0,462	0,457	0,521	0,059	0,064

3. Коефіцієнт загальної ліквідності	≥1,5	2,052	0,739	0,854	-1,198	0,115
4. Коефіцієнт платоспроможності	≥0,1	0,270	0,104	0,113	-0,156	0,009
5. Коефіцієнт критичної ліквідності	≥0,8	0,462	0,457	0,592	0,129	0,135
6. Коефіцієнт покриття запасів	≥1,0	0,819	-6,058	2,565	1,745	8,623

Протягом періоду з 2022 по 2024 рік показник загальної ліквідності зменшився на 1,198. Отже, рівень загальної ліквідності УСТАНОВА відповідав встановленому нормативу лише у 2022 році. Відхилення ключових та додаткових відносних показників оцінки ліквідності й платоспроможності від нормативних значень свідчить про стабільно низький рівень платіжних можливостей підприємства. Це ускладнює виконання поточних зобов'язань навіть з урахуванням використання доступних платіжних засобів, окрім високоліквідних активів. Таким чином, мале комунальне підприємство УСТАНОВА демонструє переважно негативні статичні показники та динаміку, що вказує на низький рівень фінансової стійкості та платоспроможності.

3.3. Аналіз доходів, витрат, фінансових результатів та шляхи підвищення Установаивності діяльності суб'єктів малого підприємництва

Відповідно до теми роботи доцільно провести аналіз структури та динаміки доходів досліджуваного комунального підприємства УСТАНОВА, що подає звітність суб'єкта малого бізнесу (табл. 3.8).

Результати таких розрахунків зведемо у таблицю (табл. 3.8).

Таблиця 3.8

Склад, структура та динаміка доходів УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення (+,-) 2024 р. від 2022 р.	
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	абсолют-не, тис. грн	віднос-не, %
1. Чистий дохід від основної операційної	908	10	1391	99	1084	7	+176	+19,4

діяльності (реалізації продукції, товарів, робіт, послуг)								
2. Доходи від іншої операційної діяльності	7388	79	15	1	14653	90	+7265	+98,3
3. Доходи від фінансової діяльності	312	3	-	x	-	x	-312	-100,0
4. Доходи від інвестиційної діяльності	761	8	-	x	547	3	-214	-28,1
Всього доходів	9377	100	1406	100	16284	100	+6907	+73,7

Упродовж досліджуваного періоду загальний обсяг доходів підприємства зріс на 6907 тис. грн, що в процентному співвідношенні становить 73,7%. Така позитивна динаміка є результатом впровадження Установаивної збутової політики, яка сприяла зростанню доходів від реалізації на 176 тис. грн. Разом із тим, інша звичайна діяльність виявилася менш прибутковою: у звітному періоді доходи від її здійснення не були зафіксовані у попередні роки.

Крім того, частину доходів підприємства складають інші операційні надходження, які утворюються здебільшого за рахунок відсотків за розміщення коштів на банківських рахунках (рахунок 71) та інших операцій. Примітно, що частка таких доходів залишається істотною і коливається в межах 79-90% протягом аналізованого періоду. Згідно з темою роботи було проведено аналіз витрат діяльності підприємства УСТАНОВА. Однак через обмежений обсяг звітної документації інформація про витрати подається у скороченому вигляді (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Структура і динаміка витрат діяльності УСТАНОВА за 2022-2024 р.

Види витрат і відрахувань	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Відхилення, (+,-)	
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	абсолютне, тис. грн	віднос-не, %
1. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	254	2,8	34	0,2	34	0,2	-220	-86,6
2. Інші операційні витрати	8754	97,1	14498	99,8	16846	99,8	+8093	+92,4
3. Витрати з податку на прибуток	9	0,1	-	x	-	x	-9	-100,0
Всього витрат	9016	100,0	14532	100,0	16880	100,0	+7864	+87,2

Аналіз витрат підприємства показав, що у 2024 р. порівняно з 2022 р. їх сума зросла на 7864 тис. грн, або у 87,2, за рахунок зростання суми інших операційних витрат на 8093 тис. грн, що складає збільшення у відносному виразі на 92,4%. На противагу цьому показнику, собівартість реалізованої продукції знизилася на 220 тис. грн або 86,6%.

Тенденція відсутності по сумі витрат з податку на прибуток є прямим наслідком застосування КП «Установа» спрощеної системи оподаткування у деяких роках періоду.

У структурі витрат протягом 2022-2024 рр. переважала питома вага інших операційних витрат та склала на кінець 2024 року 99,8 %, що на 2,7 пункти менше порівняно з 2022 роком. Найбільшу питому вагу мала така група витрат саме у 2023 році та 2024 році – 99,8%.

За даними Звіту про сукупний дохід УСТАНОВА проаналізуємо фінансові результати (табл.)

Фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання УСТАНОВА демонструють певну обмеженість.

Таблиця 3.10

Аналіз показників, що характеризують фінансові результати діяльності УСТАНОВА

Показники	2022 р.		2023 р.		2024 р.		2024 р. до 2022 р. у %
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	
1. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	908	х	1391	х	1084	х	119,4
2. Операційні витрати, в т.ч.:	9008	100,0	14532	100,0	16880	100,0	187,4
а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	254	2,8	34	0,2	34	0,2	13,4
б) інші операційні витрати	8754	97,2	14498	99,8	16846	99,8	192,4
3. Валовий прибуток (збиток)	653	х	1357	х	1050	х	160,7
4. У % до чистого доходу від реалізації продукції	х	72,0	х	97,6	х	96,9	х

(товарів, робіт, послуг)							
5. Інші операційні доходи	7388	х	15	х	14653	х	198,3
6. Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток (збиток)	-712	х	358	х	-1143	х	160,6
7. Фінансові та інвестиційні доходи	761	х	0	х	953	х	125,2
8. Фінансові та інвестиційні витрати	0	х	0	х	6	х	х
9. Фінансовий результат до оподаткування: прибуток (збиток)	49	х	358	х	-196	х	-х
10. Витрати (дохід) з податку на прибуток	9	х	0	х	0	х	х
11. Чистий фінансовий результат: прибуток	40	х	358	х	-196	х	х
12. У % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	х	4,4	х	25,7	х	-18,1	х
13. У % до валового прибутку	х	6,2	х	26,4	х	-18,7	х

Це пов’язано з наявністю усього двох основних джерел доходів та двох видів витрат, а також використанням спрощеної системи оподаткування у деякі роки досліджуваного періоду, що дозволяє уникати витрат на податок на прибуток. У зв’язку з цим доцільніше сфокусувати увагу на аналізі показника чистого нерозподіленого прибутку. З метою виявлення тенденцій у змінах фінансових результатів і їхнього графічного узагальнення для даного комунального підприємства пропонується побудувати відповідний графік (рис. 3.1).

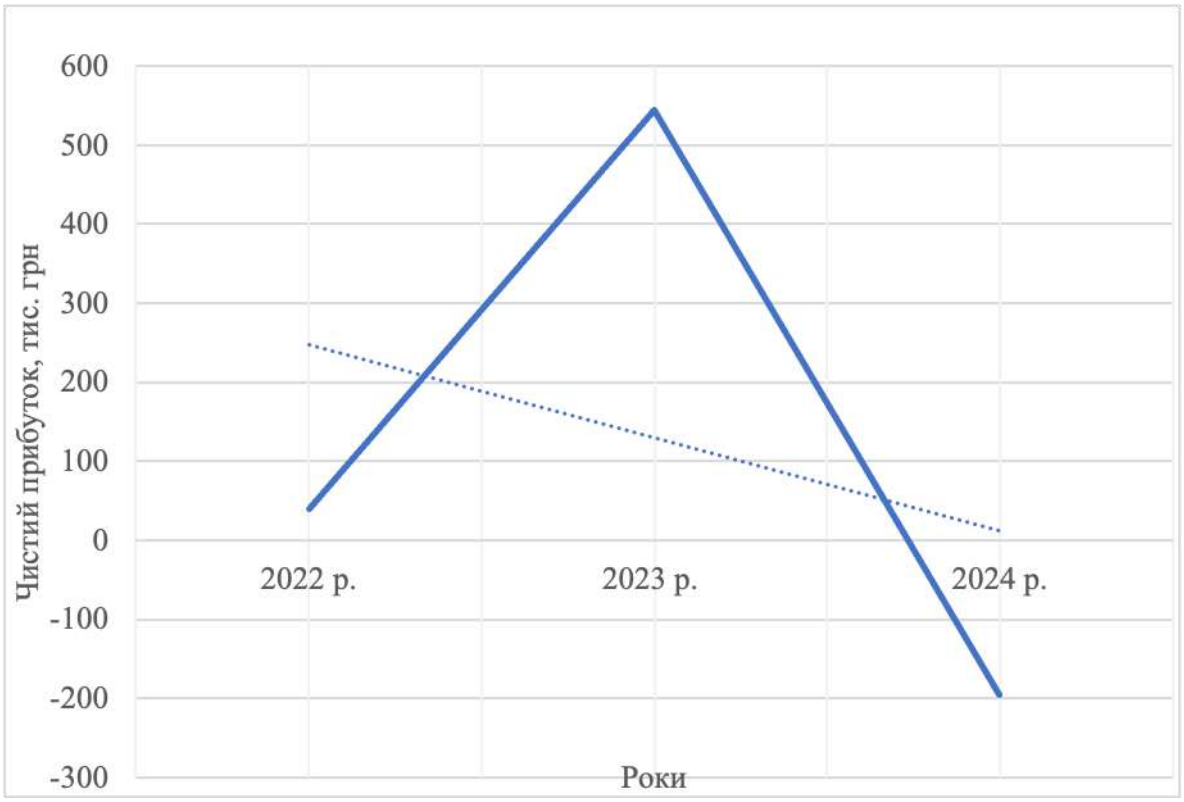

Рис. 3.1. Динаміка сум фінансового результату УСТАНОВА за 2022-2024 рр.

Динаміка показників свідчить про загальну тенденцію до зниження Установаивності фінансово-господарської діяльності комунального підприємства «Установа» Решетилівської міської ради, особливо помітного у 2024 році, коли було зафіксовано негативне коливання.

У цей період підприємство зазнало чистого збитку у розмірі 196 тисяч гривень, хоча попередній 2023 рік характеризувався найвищою Установаивністю та прибутком у розмірі 358 тисяч гривень. Подібна ситуація актуалізує питання пошуку шляхів для підвищення Установаивності роботи не лише цього підприємства, але й комунальних структур загалом.

Для вдосконалення фінансової звітності при аналізі показників прибутковості необхідно приділити особливу увагу змісту та інформаційному наповненню форми Звіту про сукупний дохід суб'єктів малого бізнесу. Історично, результати діяльності таких суб'єктів відображалися у витратній частині звіту за формою 2, де витрати класифікувалися за економічними елементами.

Наразі структура звіту базується на класифікації витрат за видами діяльності, що узгоджується з нормами Податкового кодексу України. Однак сучасна форма звітності має низку недоліків. Вона не надає інформації про такі ключові аспекти, як адміністративні витрати, витрати на збут чи дані про фінансові витрати.

Також відсутня деталізація економічних елементів витрат, що утруднює аналіз основної діяльності підприємства, включаючи фінансовий та інвестиційний аспекти. Таким чином, обмежений аналітичний потенціал малих підприємств зумовлений скороченням деталей у фінансовій звітності. Для вирішення цієї проблеми на нормативному рівні рекомендовано включення Приміток як обов'язкового компоненту звітності малих підприємств.

У цих Примітках має бути передбачено перелік статей фінансових даних, які є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання, а також опціональний перелік, залежно від специфіки й масштабів їх діяльності.

Окрім фінансових аспектів, низька Установаивність комунальних підприємств часто обумовлена маркетинговими недоліками. Для подолання цих проблем доцільно створювати структури, що забезпечуватимуть інформаційні, консультаційні та навчальні маркетингові послуги. Активізація виставкової діяльності, організація презентацій і посилення присутності у соціальних мережах сприятимуть популяризації послуг комунальних підприємств, поліпшенню їхнього іміджу та встановленню нових ділових зв'язків.

Підвищення Установаивності діяльності УСТАНОВА вимагає проведення аналітичних досліджень із застосуванням цільових систем показників.

Основним джерелом інформаційного забезпечення для таких досліджень мають стати дані фінансової звітності, що відповідає рекомендаціям провідних науковців, які займаються аналітикою діяльності малих і комунальних підприємств.

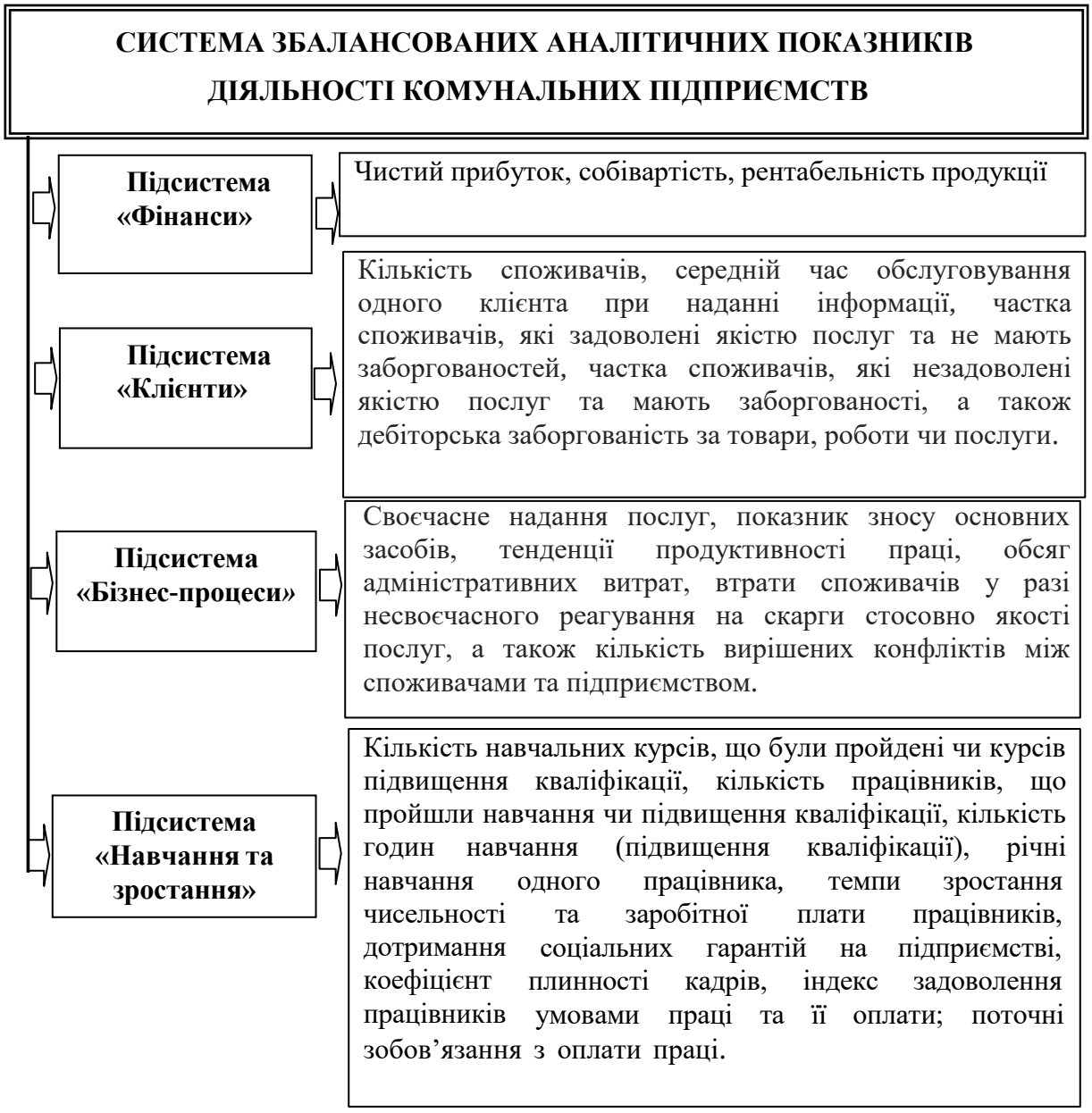

Рис. 3.2. Узагальнення наукових позицій щодо оптимального набору показників Установаивності діяльності для комунальних підприємств

Саме застосування системи збалансованих оцінки Установаивності діяльності комунальних підприємств дозволить визначити рівень виконання плану щодо проведення поточних та капітальних ремонтів ввіреного житлового фонду та своєчасного оновлення основних засобів, вплив конкурентних переваг цього комунального підприємства на економічний та соціальний розвиток, рівень кваліфікації та мотивації персоналу з метою посилення продуктивності праці та якості наданих комунальних послуг.

ВИСНОВКИ

Фінансова звітність займає провідну позицію серед видів звітності комунальних підприємств; будучи похідною від даних бухгалтерського обліку, вона має всебічно й повно характеризувати фінансовий стан та підсумкові результати діяльності. Дослідження особливостей складання фінансової звітності комунальних підприємств, які є у статусі суб'єктів малого бізнесу, виконані в рамках кваліфікаційної роботи, дають підставу для низки узагальнень.

Для осмислення звітності як обліково-економічної категорії були розглянуті різні тлумачення цього поняття в спеціальній літературі. Аналіз підходів вітчизняних дослідників дозволяє констатувати, що найбільш узагальнене визначення розглядає звітність як сукупність узагальнених даних про господарську діяльність і стан підприємства, відображених відповідними показниками.

Як теоретична категорія звітність поєднує в собі такі складові: економічну – відображення в показниках результатів діяльності підприємства, обумовлених дією економічних законів; та правову – фіксацію у звітності показників, зумовлених участю суб'єкта господарювання в правових, державою регульованих економічних відносинах.

Головне призначення скороченого балансу малих комунальних підприємств полягає у висвітленні їх ресурсного потенціалу, прав та зобов'язань конкретного господарюючого суб'єкта.

Звіт про фінансові результати (або сукупний дохід) має ключове значення для оцінки Установаивності функціонування бізнес-структури. Аналіз і узагальнення наукових джерел дозволили деталізувати критерії класифікації звітності в умовах сучасного розвитку обліку за рядом узагальнених підстав, при цьому виокремлено нові нетрадиційні функції: комунікативну та інформаційно-аналітичну.

Фінансова звітність досліджуваного комунального підприємства УСТАНОВА формується на підставі даних бухгалтерського обліку, достовірність яких гарантується керівником і головним бухгалтером.

У процесі складання звітності комунального підприємства важливим є також виявлення і виправлення помилок у звітних формах. Помилки класифікуються за різними ознаками: впливом на облік, на оподаткування та наявністю умислу. У роботі систематизовано такі способи коригування помилок: «коректурний», «сторно» та «додаткова стаття».

Окремо, аналізуючи зміни нормативного забезпечення складання звітності комунальних підприємств у статусі малих, здійснено систематизацію нормативних змін щодо перших чотирьох форм звітності згідно з НПСБО 1 стосовно структури та по-статевого наповнення звітних форм. У ході дослідження визначено можливі комплекти фінансової звітності малих підприємств залежно від специфіки організації їх обліку та групи оподаткування згідно з вимогами Податкового кодексу.

Досліджуване підприємство КП «Установа» здійснює основні види діяльності: здача у оренду нерухомості, утримання будинків і об’єктів загального благоустрою, тощо.

Особливості обліку в малих комунальних бізнес-структурах проявляються в спрощенні форм ведення обліку, полегшенні процедури складання кореспонденції рахунків та зменшенні по-статевого інформаційного навантаження комплекту звітності.

Зміст існуючого наказу про облікову політику досліджуваного підприємства УСТАНОВА доцільно доповнити зокрема такими положеннями: визначенням критеріїв визнання витрат згідно з НП(С)БО 16 «Витрати»; номенклатури загальновиробничих витрат; видів витрат, що відносяться безпосередньо на фінансові результати; критеріїв визнання доходів та особливостей їх облікового відображення з віднесенням на рахунки фінансових результатів; а також чітким зазначенням положень щодо застосовуваного робочого плану рахунків.

Рекомендується також розробити та затвердити додатки до наказу про облікову політику: регламентацію документообігу по підприємству (маршрути електронних документів); робочий план рахунків; перелік пов’язаних осіб для підприємства.

Для виконання нормативних вимог до інформації головний бухгалтер УСТАНОВА організовує й проводить завершальні роботи перед складанням фінансової звітності. Послідовність підготовчих заходів у роботі була систематизована.

Перед складанням річного балансу обов’язково здійснюється звірка залишків на всіх банківських рахунках та звірка дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги.

Оскільки досліджуване підприємство веде облік за повним планом рахунків, закриття рахунків обліку витрат та доходів здійснюється відповідно за послідовністю класів 7 і 8 і 9 з віднесенням на рахунок фінансових результатів 79. Перелік таких рахунків є обмеженим: переважно це рахунки 70, 71, 90, 92, 94.

Форми фінансової звітності підприємств, у тому числі баланс, мають прямий зв’язок з планом рахунків, що в роботі було відображено графічно.

Складання балансу за формою 1-м у УСТАНОВА розпочинається (після заповнення титульної сторінки та перенесення залишків із попереднього звітного періоду) із заповнення активу, розділу I «Необоротні активи».

Порядок заповнення I розділу активу балансу 1-м, узгоджений із Планом рахунків, наведено в роботі у табличній формі.

Другий розділ активу балансу «Оборотні активи» формується на підставі сальдо рахунків 2-го і 3-го класів Плану рахунків. У цьому розділі мале підприємство відображає грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, та інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Методику відображення інформації про «Поточні зобов’язання» у балансі малого підприємства також подано в табличній формі.

У досліджуваному підприємстві застосовуються технології автоматизації обліку на базі програмного продукту 1С.

Що стосується форми звіту про фінансові результати малих підприємств, то виявлено покроковий механізм визначення чистого прибутку, а починаючи з 2014 року модель формування звітності щодо нерозподіленого прибутку будується на основі нетто-показника чистого доходу від реалізації.

Матеріально-технічний потенціал КП «Установа» демонструє суттєве зростання: вартість основних засобів збільшилась у 2,43 раза, що підтверджується зростанням середньорічної вартості основних засобів на 10648,8 тис. грн.

Також середньорічна вартість оборотних активів зросла у 5,1 раза, що було обумовлено збільшенням вартісного показника фондів обігу у 11,51 раза. Показники Установаивності діяльності, зокрема абсолютні величини, свідчать про певне покращення роботи підприємства протягом аналізованого періоду. Зокрема, зростання вартості товарної продукції на 176,4 тис. грн (приблизно 19,44%) стало однією з основних причин цього, причому помітний вплив мав ціновий фактор.

Однак прибуток підприємства мав позитивні значення лише у перші два роки дослідження, тоді як у звітному 2024 році зафіксовано збиток у розмірі 196 тис. грн.

Підвищення Установаивності діяльності УСТАНОВА вимагає проведення аналітичних досліджень із застосуванням цільових систем показників у розрізі підсистем: фінанси, клієнти, бізнес-процеси, навчання та зростання.

Здійснені узагальнення є підставою для формулювання ряду пропозицій:

- удосконалити змістовну частину наказу про облікову політику положеннями, що були згадані раніше: зокрема стосовно форми обліку, номенклатури та порядку віднесення витрат, моделі визначення фінансового результату; вартісних критеріїв основних засобів;

- для ідентифікації видів ремонтів з метою відповідного відображення у

балансі рекомендованого використати робочі пропоновані карти ідентифікації видів робіт;

- використовувати для внутрішніх потреб форми поквартальних шахових балансів, що прискорять й спростять інформаційне навантаження при складанні річного балансу;

- практикувати подання нефінансової звітності, що матиме добрий іміджевий резонанс та підвищить репутаційну цінність і гудвіл бізнесу. Нефінансові звіти стосуються соціально відповідальності бізнесу, екології, проектів турботи про працівника як людину і подібне;

- рекомендовано використати у аналітичній роботі пропоновану систему аналітичних показників за напрямами: фінанси, клієнти, бізнес-процеси, навчання і зростання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банера Н. П., Гелей Л. О. Фінансова звітність суб'єктів малого підприємництва: оцінка та шляхи підвищення інформативності показників. *Науковий погляд. Економіка і управління*. 2021. № 1. С. 55-62.

2. Безверхий К. В., Бочуля Т. В. Інформаційний комплекс облікової системи та звітність в Україні : монографія. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 183 с.

3. Березовська Х. І. Облік і звітність малих підприємств у світлі нових вимог Податкового Кодексу України. *Установаивна економіка*. 2013. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_3_47.

4. Бондаренко Н. М., Байєр А. Г. Вплив змін валютних курсів на фінансову звітність підприємства. *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 115-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2020_3_23.

5. Бондаренко О. М., Козлова В. О., Лебедєва А. О. Фінансовий облік та звітність суб'єктів малого підприємства: спрощена система оподаткування. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 11. С. 15-18.

6. Брік С. В. Фінансовий облік І: теорія та практика : навч. посіб. для студентів ден. та заоч. форм навчання спец. 071 «Облік і оподаткування» та 241 «Готельно-ресторанна справа»; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». Харків : НТУ «ХПІ» 2018. 157 с.

7. Великий довідник бухгалтера: потрібні цифри для роботи в 2022 році : практ. керівництво. Дніпро : Баланс-Клуб, 2022. 94 с.

8. Вишняк І. О. Комерційний облік у сфері надання комунальних послуг. *Держава та регіони. Серія : Державне управління*. 2014. № 4. С. 19-25.

9. Галущак І. Є., Луців Н. Л. Бухгалтерський облік і звітність в системі управління підприємством. *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. 2021. Вип. 17 (1). С. 233-245.

10. Гладій І. О. Управлінська звітність підприємства: принципи формування. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2018. Вип. 23. С.

604–608. URL: http://global-national.in.ua/archive/23-2018/118.pdf.

11. Головчак Г. В., Юрченко О. Б. Обліково-аналітичне забезпечення тарифної політики на ринку житлово-комунальних послуг України. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 38 (2). С. 119-126.

12. Головченко О. О., Головченко Н. Ю. Галузеві характеристики житлово-комунального господарства, що принципово впливають на побудову інформаційних систем обліку та контролю. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2017. Вип. 31. С. 189-196.

13. Гончарук С. М., Приймак С. В., Шот А. П. Обліково-аналітичні аспекти внутрішнього аудиту комунальних підприємств. *Бізнес-Інформ*. 2020. № 2. С. 307-313.

14. Гуцаленко Л. В. Облік і звітність суб'єктів малого бізнесу: навч. посіб. /ред. Л. В. Гуцаленко, У. О. Марчук, Л. В. Мельянкова ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ : Центр учбової літератури, 2019. 391 с.

15. Драган О. О., Герасименко І. О., Зубченко В. В., Гаврик О. Ю. Фінансова звітність як інструмент антикризового менеджменту. *Економіка та управління АПК*. 2022. № 1. С. 131-139.

16. Задорожний З.-М., Омецінська І. Внутрішньогосподарська звітність у системі управління підприємством. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 4. С. 169-184.

17. Зоріна О. А., Петраковська О. А., Юрченко О. А. Фінансова та податкова звітність суб’єктів малого підприємництва. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 12. С. 100-106.

18. Зоріна О. А., Петраковська О. В., Юрченко О. А. Вплив облікової політики на фінансову звітність підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2021. № 11. С. 51-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2021_11_8.

19. Іванчук Н. В. Фінансова звітність як джерело інформації для аналізу фінансового стану підприємства. *Наукові записки Національного*

університету «Острозька академія». Серія : Економіка. 2020. № 18. С. 57-61. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoa_2020_18_10.

20. Інструкція про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті : затв. Постановою Правління НБУ від 21.02.2004 р. № 22 Дата оновлення: 27.06.2019 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0377-04/paran22.

21. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : http : // www.rada.gov.ua.

22. Інтегрована корпоративна звітність : навч. посіб. / Р. О. Костирко та ін.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. Сєвєродонецьк : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2020. 302 с.

23. Калітенко Д. О. Фінансова звітність та її аналітична інтерпретація : дис. ... д-ра філософії в галузі знань 07 Управління та адміністрування. ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». Київ, 2020. 275 с.

24. Калюга Є., Грищук Г., Калюга О. Нефінансова звітність малих сільськогосподарських підприємств. *Вісник економіки.* 2024. Вип. 3. С. 159-171.

25. Камінська Т.Г. Облікове забезпечення системи збалансованих показників підприємств житлово-комунального господарства. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки». 2020. № 10 (2). С. 22-28.

26. Кіляр О., Синькевич Н. Звітність за МСФЗ в умовах діджиталізації бізнес-процесів. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2. С. 287-295. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sepid_2021_2_34.

27. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрмійчук Н. І. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Чернівец. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ ім. Юрія Федьковича : Рута, 2019. 336 с..

28. Кононенко Л. В., Сисоліна Н. П., Чумаченко О. С. Звітність підприємств в умовах сталого розвитку: сучасний стан, проблеми, перспективи,

інформаційне забезпечення. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2021. Вип. 6. С. 179-186.

29. Косяк А. П. Облікова політика: поняття, принципи, елементи, формування комунальними підприємствами. *Комунальне господарство міст. Серія : Економічні науки*. 2017. Вип. 138. С. 6-14.

30. Косяк А.П. Організація і обліково-аналітичне забезпечення розрахунків із заробітної плати у системі управління комунальними підприємствами. *Комунальне господарство міст. Серія : Економічні науки*. 2020. Т. 2. С. 41-47.

31. Курбет М. А. Звітність про соціальну відповідальність підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2022. № 6. С. 18-23.

32. Левицька С. О., Осадча О. О., Антонюк О. Р. .Облік і звітність суб'єктів малого підприємництва : навч. посіб. Рівне : Формат-А, 2020. 203 с.

33. Легенчук С. Ф., Поліщук І. Р., Пилипчук А. О. Організація бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю одержання та використання благодійної допомоги в комунальних некомерційних підприємствах. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2023. Вип. 2. С. 44-48.

34. Ловінська Л. Г., Озеран А. В., Коршикова Р. С. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в умовах воєнного стану в Україні. *Фінанси України*. 2022. № 4. С. 92-106.

35. Малярчук І. І. Бухгалтерська звітність в системі управління підприємством. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2020. № 6. С. 76-83.

36. Маргасова В., Гоголь Т., Колоток В. Управлінська звітність малих підприємств (на прикладі ТОВ «Менський комунальник»). *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2019. № 1. С. 265-271. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2019_1_31.

37. Мельник С., Горбан І., Марушко Н. Фінансовий облік і звітність : навч. посіб. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 387 с.

38. Мельничук М. О., Анцибор М. С. Звітні дані в системі управ-

лінських рішень на підприємстві: фінансова та нефінансова звітність. *Економічний простір*. 2020. № 160. С. 118-123.

39. Методичні рекомендації із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами : Наказ Міністерства Фінансів України від 15.06.2011 р. № 720. URL : http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/article%.

40. Місько Г. А., Зварич Л. В. Нефінансова звітність підприємств як аспект управління стійким розвитком. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2020. № 3-4. С. 121-131.

41. Моссаковський В. Необхідність інтеграції звітної інформації. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 8. С. 3-9.

42. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text.

43. Овсюк Н. В., Шалієвська Ж. С., Гулько К. Ю. Фінансова звітність як основне джерело інформації про діяльність підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 11(1). С. 27-30.

44. Організація власного бізнесу : навч. посіб. / Є. Ткач та ін. ; Чернівец. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича. Чернівці : ЧНУ : Рута, 2023. 263 с.

45. Орєхова А. І. Управлінська звітність як інструмент корпоративного управління та контролю. *Підприємництво і торгівля*. 2020. Вип. 27. С. 58-61.

46. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=11-2011-%EF.

47. Позняковська Н. М., Демчук М. С. Фінансова звітність малого і середнього бізнесу: Україна та світовий досвід. *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Економічні науки*. 2020. Вип. 4. С. 269-281.

48. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність» : Наказ Міністерства фінансів України від 07.11.2003 № 617. URL:

https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1054- 03#Text.

49. Положення стандарт бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» : Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 р. № 39 URL : http:// www.rada.gov.ua.

50. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 р. № 996. URL: http : // www.rada.gov.ua.

51. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності : Закон України від 04.11.2011 р. № 4014-VI. URL : http : // www.rada.gov.ua.

52. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22 травня 2003 р. № 815-IV зі змінами та доповненнями URL : http : // www.rada.gov.ua.

53. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства фінансів України № 982 від 07.12.2018 р., зі змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства фінансів № 27 від 18.01.2019 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/ rada/show/v0982201-18#Text.

54. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності» : Наказ Міністерства Фінансів України від 28.03.2013 р. № 433. URL : http : // www.rada.gov.ua.

55. Про затвердження методичних рекомендацій щодо перевірки порівнянності показників фінансової звітності : Наказ Міністерства Фінансів України від 11.04.2013 р. № 476. URL : http : // www.rada.gov.ua.

56. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни : Закон України від 03.03.2022 № 2115-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text

57. Про спрощену систему оподаткування, обліку і звітності суб'єктів малого підприємництва : Указ Президента України від 28.06.1999 р. № 746/99 URL : http : // www.rada.gov.ua.

58. Проблеми і перспективи розвитку малого і середнього бізнесу :

монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. С. Д. Лучик; Чернівец. торг.-екон. ін-т Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. - Чернівці : Технодрук, 2021. 398 с. :

59. Річна фінансова звітність: інструкція щодо заповнення : практ. керівництво. Дніпро : Баланс-Клуб, 2022. 94 с.

60. Руденко О. В., Кондратюк О. М., Горєва А. С. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, обліковий аспект та нефінансова звітність. *Установаивна економіка*. 2020. № 11. URL: http://nbuv.gov.ua/ UJRN/efek_2020_11_78.

61. Самайчук С. І., Крикунова В. М., Танклевська Н. С. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / ДВНЗ «Херсон. держ. аграр. ун-т» Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 215 с.

62. Сокіл О. Г. Інтегрована звітність як головний інструмент створення цінності. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2020. Вип. 1. С. 83-89.

63. Соколенко Л.Ф. Бухгалтерський облік керуючих компаній сфери житлово-комунального господарства в умовах цифровізації: монографія. Суми : Університетська книга, 2020. 343 с.

64. Стеценко С. П., Сорокіна Л. В., Ізмайлова К. В. Фінансовий аналіз та економічна діагностика : навч. посіб. для студентів галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спец. 051 «Економіка»; Київ. нац. ун-т буд-ва і архітектури. Київ : КНУБА, 2019. 159 с.

65. Сук Л. К., Сук П. Л. Фінансовий облік : навч. посіб.; Відкрит. міжнар. ун-т розвитку людини «Україна» Київ : Університет «Україна». 2019. 529 с. :

66. Тищенко М. Особливості організації обліку розрахунків з дебіторами у комунальних підприємствах. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством:* Матеріали VIII Всеукраїгської науково-практичної конференції. Частина 1. Полтавський державний аграрний університет (25 березня 2025 р.) Полтава, 2025. С, 371-373.

67. Тищенко М., Мокієнко Т. Показник «сукупний дохід» у обліку та звітності комунальних підприємств. *Сучасний стан і перспективи вдосконалення практичної підготовки здобувачів вищої освіти факультету обліку та фінансів* : Збірник доповідей науково-практичних конференцій студентів за результатами проходження виробничих практик, випуск 15, 2023 р. Полтава : ПДАУ, 2023. С. 174-177.

68. Труш Ю. Л. Спрощена система оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва: сучасний стан та особливості оподаткування. *Фінанс.-кредит. діяльність: проблеми теорії та практики* : зб. наук. пр. 2021. Вип. 5. С. 125-128.

69. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти за освіт.-проф. програмою «Облік і оподаткування» спец. 071 «Облік і оподаткування» /; Полтав. держ. аграр. акад. 2-ге вид., змін. і допов. Полтава : Астрая , 2020. 434 с.

70. Фінансовий облік. підручник / Я. Д. Крупка та ін.; Західноукр. нац. ун-т. Тернопіль : ЗУНУ, 2020. 481 с. :

71. Цивільний кодекс України : Кодекс від 16.01.2003 р. № 435-IV URL : http : // www.rada.gov.ua.

72. Шеверя Я. В., Даньків Й. Я., Ганусич В. О. Фінансова звітність у системі інформайного забезпечення прийняття стратегічних рішень: проблеми і перспективи розвитку в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія : Економіка*. 2021. Вип. 2. С. 71-81. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2021_2_14.

73. Якимова Л. П., Карєлова О. В. Формування обліково-аналітичної інформації комунального підприємства щодо дебіторської і кредиторської заборгованості в контексті забезпечення ділової комунікації. *Інноваційна економіка*. 2019. № 5-6. С. 144-149.

11 грудня 2025 р. Максим ТИЩЕНКО